

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Covid-19 pandemia, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, hintojen, kustannusten ja korkojen nousu sekä taantuma ovat tukineet talouden verenkiertoa tilanteessa, jossa Suomen talous olisi tarvinnut taloudellista toimeliaisuutta edistäviä tekijöitä. Suomen talous ajautui taantumaan vuoden 2023 loppua kohti kuljettaessa.

Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Vuoden 2023 bruttokansantuote supistui 1,0 prosenttia. Inflaatio kuitenkin hidastui nopeasti vuoden 2023 aikana.

Korkojen nousulla on ollut talouskasvua hidastava vaikutus. Se näkyy varsinkin asuntomarkkinoilla ja rakentamisessa. Asuntojen hinnat ovat laskeneet ja asuntorakentaminen vähentynyt monissa maissa, niin myös Suomessa.

Toimintaympäristön synkkenemisestä huolimatta finanssisektorin vakavaraisuus on säilynyt vahvana. Vaikka pankkien yritys- ja kotitalousasiakkaiden luottoriskit ovat kohonneet, ovat Suomen pankkisektorin ongelmaluotot ja luototappiot kuitenkin edelleen Euroopan matalimpien joukossa.

Valtion korkomenot lähtivät ennätysellisen alhaiselta tasolta, alle 800 miljoonasta eurosta jyrkkään kasvuun vuonna 2022 ja vuonna 2024 valtionvelan korkomenot ylittävät kolme miljardia euroa.

Suomen julkisen talouden rahoitus on pitkällä aikavälillä epätasapainossa. Julkisessa taloudessa on mittava kestävyysvaje, jonka arvioidaan olevan noin 2,0 % suhteessa bruttokansantuotteeseen. Suurin syy rahoituksen epätasapainoon on väestön ikääntyminen, joka on jo kasvattanut eläkemenoja ja luo tulevana vuosikymmeninä merkittäviä kasvupaineita terveys- ja hoivamenoihin. Samalla julkisen talouden rahoitus pohja kehittyy heikosti, kun työikäisen väestön määrän odotetaan supistuvan.

Hyvinvointialueet rahoittavat toimintansa pääosin yleiskatteisella valtion rahoituksella. Hyvinvointialueiden tulos oli v. 2023 selvästi alijäämäinen, ja alueiden menojen kasvu oli hyvin nopeaa. Vuonna 2024 alueiden tulos paranee hie-man, mutta pysyy merkittävästi alijäämäisenä. Vuonna 2025 alueiden tulos paranee lähelle tasapainoa, kun jälkikä-teistarkistus kasvattaa valtion rahoitusta. Menojen kasvua hidastaa julkisen talouden suunnitelmassa päätetyt alueiden tehtävämuutokset.

Väestön ikääntyminen heikentää yhä voimakkaammin huoltosuhdetta ja kasvuedellytyksiä ja lisää julkisia menoja. Suomen ikärakenteen vanhenemiskehitys on vasta alussa, ja kehityksen vaikutus palvelutuotannon kustannuksiin ja talouskasvun hidastumiseen tasaantuu vasta 2030-luvulla. Ikääntyminen ei ole yhtenäistä koko Suomessa. Kaupunkiseudut kasvavat, ja haja-asutusalueilla väestö vähenee.

Kansainvälinen toimintaympäristö ja turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut ja on poikkeuksellisen epävakaa, ja samaan aikaan monilla Euroopan mailla on erittäin heikko kyky kestää uusia talouden sokkeja. Digitaalisen toimintaympäristön uhat edellyttävät tieto- ja kyberturvallisuuden sekä varautumisen kehittämistä ja tietoturvan ja tietosuojan parantamista julkisen hallinnon kriittisillä alueilla.

Kilpailukykyhaasteet eivät poistu. Vaikka perinteinen tavaratuotannon globalisaatio on finanssikriisin jälkeen hidastunut ja ehkä jopa pysähtynyt, digitaalisuuden vaikutukset ulkomaankauppaan ja talouteen yleisemminkin ovat vasta aluillaan. Verkkokauppa kasvaa, ja yhä suurempi osa palveluista välitetään verkossa. Siten rajanveto avoimen ja suljetun sektorin välillä käy yhä vaikeammaksi. Kehityksellä on vaikutuksia niin markkinoiden muotoutumiseen kuin veropohjaan ja valtion tuloihin. Uusien teknologioiden, digitalisaation ja tietovarantojen hyödyntäminen tarjoavat uusia mahdollisuuksia Suomen julkiselle taloudelle.

Etätyö, paikkariippumattomuus ja yhteiskäyttöiset tilat vähentävät julkisen hallinnon tilatarpeita tulevina vuosina. Valtion toimitilaverkkoa uudistetaan mm. alueellisen läsnäolon suunnitelmalla, valtion toimitilastrategiassa, kiinteistöstrategiassa sekä valtion palvelu- ja toimitilaverkkohankkeessa.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma/arvio	2024 arvio	2025 arvio
Kestävä julkinen talous			
— Kestävyyssvaje (%)	3	2	2
— Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen (%)	-2,5	-3,5	-2,8
— Verovaje (arvonlisäverovaje) (%)	3	3	3
Sosiaalisesti kestävä talouskasvu			
— Työllisyysaste; 20—64-vuotiaat (%)	77,9	77,5	78,1
— Työttömyysaste (Tilastokeskuksen työvoimatutkimus) (%)	7,2	7,4	7,2
Ekologisesti kestävä kasvu			
— Suomen kasvihuonekaasupäästöt milj. tonnia CO ₂ -ekv., netto (edellinen vuosi)	50,1	39,3	36,0
Valtionhallinto toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti			
— Julkishallinnon luottamusindeksi (1—5)	3,5	3,5	3,5

Sukupuolten tasa-arvo

Valtiovarainministeriön pääluokan menoista noin 95 % on erilaisia säädös- tai sopimusperusteisia etuuksia, jäsenmaksuja ja tukia, joihin ei liity välittömiä sukupuolivaikutuksia.

Progressiivinen henkilöverotus pienentää nettotulojen eroja sukupuolten välillä. Henkilöverotus (ansio- ja pääomatu-
loverotus) kokonaisuudessaan tasaa sukupuolten välisiä tuloja verotuksen jälkeen siten, että naisten tulojen osuus
miesten tuloista on verotuksen jälkeen keskimäärin 4,6 %-yksikköä korkeampi kuin ennen verotusta.

Peruspalvelujen valtionosuuksilla rahoitetaan kuntien järjestämiä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita. Valtion yleiskatteellisella rahoituksella rahoitetaan hyvinvointialueita, jotka vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä.

Valtion työskentelytapojen digitalisointi ja mahdollisuus monipaikkaisen työn tekemiseen tukevat esimerkiksi kotoa tehtävää työtä. Joustavat työn tekemisen muodot tukevat etenkin pienten lasten vanhempien työllistymistä vähentämällä tarvetta perhevapaisiin. Tämän arvioidaan vaikuttavan sukupuolten tasa-arvon kehittymiseen myönteisesti.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa, henkilöstö- ja työnantajapolitiikassa, hankkeissa, talousarvion valmistelussa ja virastojen tulosoajauksessa.

Kestävä kehitys

Talousarvioesitykseen sisältyy useita verotulomomentteja, joiden voidaan katsoa edistävän hiilineutraaliuden tavoitetta. Näitä ovat erityisesti energiaverot, ajoneuvovero, autovero, eräiden juomapakkausten valmistevero sekä jättevero. Vaikka niitä voidaan kokonaisuutena pitää hiilineutraaliustavoitteiden mukaisina veroina, niihin voi sisältyä tavoitteen vastaisia yksittäisiä verotusrakenteita.

Progressiivinen henkilöverotus tasaa merkittävästi tuloeroja ja alentaa pienituloisten osuutta väestössä. Verotuksen tärkein tehtävä on turvata julkisen sektorin rahoitus. Se mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen sekä ponnostukset myös sosiaalisen ja ekologisen kestävyysedistämiseen.

Peruspalvelujen valtionosuuksilla rahoitetaan kuntien järjestämiä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita. Valtion yleiskatteellisella rahoituksella rahoitetaan hyvinvointialueita, jotka vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä. Aluehallintovirastot edistävät perusoikeuksien toteutumista julkisten palveluiden valvonnalla, jolla turvataan osaltaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta. Digi- ja väestötietovirasto tuottaa digitaalisen yhteiskunnan edellyttämiä palveluita ja tukee kansalaisten yhdenvertaista toimimista digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus tekee koulutukseen, sosiaaliturvaan, tulonjakoon, verotukseen ja ympäristöön liittyvää tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestävän kehityksen tavoitteiden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumista tehokkailla ja hyvin kohdistetuilla politiikkatoimilla.

Valtiovarainministeriön keskeinen tehtävä liittyy kestävän julkisen talouden varmistamiseen, mitä voidaan pitää yhtenä edellytyksenä kestävän kehityksen toteutumiselle. Valtiovarainministeriö vastaa siitä, että rahoitusmarkkinoiden sääntely edistää markkinoiden luotettavaa ja monipuolista toimintaa sekä rahoituspalveluiden tarjonnan turvallisuutta. Valtiovarainministeriö vastaa rahanpesulaista, annettavista säädöksistä ja kansallisen rahanpesun riskiarviosta, joilla vähennetään laittomia rahansiirtoja.

Valtion palveluiden ja työskentelytapojen digitalisoinnilla vähennetään ihmisten tarvetta matkustaa palveluiden ja työn vuoksi ja vähennetään toimitilatarpeita. Matkustamisen väheneminen ja vähäisemmät toimitilatarpeet pienentävät hiilijalanjälkeä. Lisäksi toiminnan digitalisointi vähentää tarvetta tulostamiselle ja paperin käytölle.

Budjettilakiesitykset

Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi	28.89.31
Hallituksen esitys laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta	28.90.30
Hallituksen esitys kuntarakennelain muuttamisesta	28.90.30

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
28.10.02 <i>Tullin toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— sopimusvaltuus	130,0	130,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2023—2025

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
				1000 €	%
01. Hallinto	208 987	210 254	213 027	2 773	1
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	37 044	40 983	39 966	-1 017	-2
20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (arviomääräraha)	162	145	2 645	2 500	1724
21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	3 306	2 306	2 306	—	0

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 € %	
25.	Metallirahamenot (arviomääräraha)	2 706	210	1 900	1 690	805
(28.)	Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	160 749	162 000	164 000	2 000	1
(50.)	Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus työkykyhankkeeseen (siirtomääräraha 3 v)	1 500	1 500	—	-1 500	-100
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	1 200	1 200	1 200	—	0
69.	Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (siirtomääräraha 3 v)	2 320	1 910	1 010	-900	-47
10.	Verotus ja tulli	697 911	711 246	708 568	-2 678	0
01.	Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	411 707	425 043	415 111	-9 932	-2
02.	Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	200 107	207 749	198 241	-9 508	-5
03.	Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 925	43 254	42 016	-1 238	-3
63.	Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	4 530	2 000	3 000	1 000	50
95.	Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	22 920	23 200	33 200	10 000	43
97.	Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)	21 722	10 000	17 000	7 000	70
20.	Palvelut valtioyhteisölle	70 868	65 427	52 570	-12 857	-20
01.	Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	46 584	36 180	40 813	4 633	13
02.	Keskitettyjen valuuttatilien kursierot (arviomääräraha)	200	600	600	—	0
03.	Huoltovarmuuspankin palvelumaksu (arviomääräraha)	1 584	1 700	1 700	—	0
07.	Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 000	6 447	3 957	-2 490	-39
09.	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 000	5 000	5 000	—	0
(10.)	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)	15 000	15 000	—	-15 000	-100
11.	Verkkomaksaminen (siirtomääräraha 2 v)	500	500	500	—	0

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
					1000 €	%
88.	Senaatti-konsernin liikelaitokset	0	0	—	—	0
30.	Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	129 131	131 173	121 897	-9 276	-7
01.	Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	53 927	54 720	53 512	-1 208	-2
02.	Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 507	4 989	5 187	198	4
03.	Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	64 450	63 464	56 198	-7 266	-11
04.	Sähköinen tunnistautuminen (arviomääräraha)	6 247	8 000	7 000	-1 000	-12
40.	Valtion alue- ja paikallishallinto	73 262	72 509	70 518	-1 991	-3
01.	Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	71 244	70 493	68 602	-1 891	-3
03.	Palvelurakenteiden ja valtion hallintorakenteiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 018	2 016	1 916	-100	-5
50.	Eläkkeet ja korvaukset	5 703 453	6 037 342	6 078 234	40 892	1
15.	Eläkkeet (arviomääräraha)	5 326 727	5 594 611	5 624 677	30 066	1
16.	Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (arviomääräraha)	2 041	2 872	2 798	-74	-3
50.	Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	36 483	39 590	40 590	1 000	3
63.	Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)	320 856	365 747	375 208	9 461	3
95.	Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakkoiden korkomenot (arviomääräraha)	17 346	34 522	34 961	439	1
60.	Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	11 600	15 510	1 510	-14 000	-90
02.	Erikseen budjetoidut henkilöstömenot (arviomääräraha)	376	2 500	500	-2 000	-80
10.	Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	980	1 010	1 010	—	0
(12.)	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	10 244	12 000	—	-12 000	-100
70.	Valtionhallinnon kehittäminen	95 655	151 178	55 866	-95 312	-63
01.	Toimintatapojen ja digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	13 933	10 270	23 066	12 796	125
(02.)	Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilalahallinnon tietojärjestelmät	8 600	4 350	—	-4 350	-100

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 € %	
	ja hankintatoimen vaikuttavuus (siirtomääräraha 3 v)					
(05.)	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)	5 100	105 100	—	-105 100	-100
(06.)	Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	15 700	—	—	—	0
(20.)	Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	30 031	3 658	—	-3 658	-100
(23.)	Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (siirtomääräraha 3 v)	1 091	—	—	—	0
40.	Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	21 200	27 800	32 800	5 000	18
80.	Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	320 966	320 201	320 372	171	0
30.	Ahvenanmaan tasoituskasvu (arviomääräraha)	198 416	204 801	208 957	4 156	2
34.	Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)	122 550	114 700	110 715	-3 985	-3
35.	Elpymis- ja palautumisvälineen rahoitus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)	—	700	700	—	0
89.	Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus	21 127 001	24 615 871	26 154 414	1 538 543	6
31.	Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)	20 777 001	24 614 871	26 153 414	1 538 543	6
32.	Hyvinvointialueiden lisärahoitus (arviomääräraha)	0	1 000	1 000	—	0
(33.)	Valtionavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	350 000	—	—	—	0
90.	Kuntien tukeminen	3 627 587	3 349 725	3 828 101	478 376	14
30.	Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)	2 772 035	2 490 325	3 276 200	785 875	32
31.	Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)	1 052	11 400	11 400	—	0
(32.)	Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v)	3 500	—	—	—	0
35.	Valtion korvaus kunnille veropuolustemuutoksista aiheutuvista ve-	851 000	848 000	540 501	-307 499	-36

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
				1000 €	%
rotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha)					
91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	80 775	70 000	57 000	-13 000	-19
41. Energiaverotuki (arviomääräraha)	80 775	70 000	57 000	-13 000	-19
(80.) Lainat ja takaukset sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhteisöille (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
92. EU ja kansainväliset järjestöt	1 900 518	2 337 570	2 620 274	282 704	12
03. Rahoitusvakausviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 248	8 080	8 967	887	11
20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	1 000	1 400	1 400	—	0
40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	13 256	13 800	15 037	1 237	9
66. Ukrainan makrotaloudellisen rahoitusavun korkomenot (arviomääräraha)	—	10 000	10 000	—	0
67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	0	10	10	—	0
68. Suomen osuus Euroopan jälleennrakennus- ja kehityspankin pääoman korottamisesta (arviomääräraha)	14 673	6 200	10 100	3 900	63
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	1 862 721	2 286 000	2 564 000	278 000	12
95. Valtion takaus- ja takuusuoritukset (arviomääräraha)	2 620	12 080	10 760	-1 320	-11
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	2 346	2 626	2 626	—	0
95. Satunnaiset säädösperusteiset menot (arviomääräraha)	0	300	300	—	0
96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)	2 000	2 000	2 000	—	0
97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	321	300	300	—	0
98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha)	25	26	26	—	0
(99.) Kehysvaraukset	—	—	—	—	0
Yhteensä	34 050 059	38 090 632	40 284 977	2 194 345	6
Henkilötyövuosien kokonaismäärä	13 269	13 168	13 044		

01. Hallinto

Selvitysosa: **Valtiovarainministeriön** strategisena tavoitteena on varmistaa tulevien sukupolvien taloudelliset valinnan mahdollisuudet hyvinvoivassa yhteiskunnassa rakentamalla taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää Suomea ja Euroopan unionia.

Pääluokkaperusteluissa on esitetty valtiovarainministeriön hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet.

Hallinnonalansa tulohajautajana valtiovarainministeriö vastaa hallinnonalansa toiminnan tuloksellisuudesta.

Valtiovarainministeriön strategiset tehtävät

- Huolehdimme julkisen talouden vakaudesta ja rakennamme julkista hallintoa entistä tehokkaammaksi, vaikuttavamaksi ja uudistumiskykyisemmäksi
- Rakennamme edellytyksiä kestäväälle talouskasvulle
- Rakennamme ihmislähtöistä digitalisaatiota ja tiedon parempaa hyödyntämistä yhteiskunnassa
- Luomme pelisääntöjä, jotka pitävät yllä luottamusta rahoitusmarkkinoiden vakaaseen, tehokkaaseen ja tasapuoliseen toimintaan.

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 966 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot.

Määrärahasta on varattu 120 000 euroa tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamiseen (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautumisohjelmaa.

Selvitysosa: Määrärahaan sisältyy 120 000 euron varaus elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarin 2 tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistamisen toimenpiteeseen.

Valtiovarainministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2025, jotka tukevat pääluokan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,9	>3,9	>3,9
Sairauspoissaolot, pv/htv	6	<6	<6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	40 742	41 830	39 444
Bruttotulot	1 165	1 000	600
Nettomenot	39 577	40 830	39 966
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 389		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 855		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-1
Palkkausmenojen siirto (siirto momentilta 28.70.01)	1 150
Palkkausmenojen siirto (siirto momentilta 28.70.02)	350
Rahoituspalveluasioden erityisasiantuntija Suomen Washingtonin suurlähetystöön (siirto momentille 24.01.01)	15
Toiminnan turvaaminen	-1 750
Palkkausten tarkistukset	146
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-378
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-549
Yhteensä	-1 017

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	39 966 000
2024 talousarvio	40 983 000
2023 tilinpäätös	37 044 000

20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 645 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kiinteistövarallisuuteen liittyvistä omaisuus- ja omistusjärjestelyistä aiheutuviin menoihin
- 2) kiinteistövarallisuuden hallinnoinnista ja käytön tehostamisesta aiheutuviin menoihin
- 3) valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain (469/2019) mukaisen valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä aiheutuviin menoihin
- 4) valtion omistamien kiinteistöjen valmiuden ja varautumisen vahvistamisesta aiheutuviin menoihin
- 5) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään valtion kiinteistöstrategian mukaisiin hallinnansiirtoihin liittyvistä arvioinneista ja lausunnoista aiheutuviin menoihin sekä muihin valtion kiinteistövarallisuuden hoidosta ja käytön tehostami-

sesta sekä investoinneista aiheutuviin menoihin. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain (469/2019) mukaisen valtion etuosto-oikeuden käyttämisestä aiheutuviin menoihin sekä valtion viranomaisten valmiuden ja varautumisen toimintaedellytysten vahvistamisesta aiheutuviin toimitilamenoihin.

Valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetun lain 2 §:n mukaan etuosto-oikeuden käyttämistä koskevan asian ratkaisee valtiovarainministeriö sen ministeriön esityksestä, jonka hallinnonalan tehtävien hoitamiseen etuosto-oikeuden kohteena oleva kiinteistö liittyy.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kiinteistöstrategian toteuttaminen	145 000
Valmiuden ja varautumisen vahvistaminen	2 500 000
Yhteensä	2 645 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtion omistamien kiinteistöjen valmiuden ja varautumisen vahvistamisesta aiheutuvat menot	2 500
Yhteensä	2 500

2025 talousarvio	2 645 000
2024 I lisätalousarvio	3 500 000
2024 talousarvio	145 000
2023 tilinpäätös	162 143

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 306 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtiovarainministeriön hallinnonalalla tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen
- 2) hallitusohjelman mukaisesti digitaalisen asioinnin ensisijaisuuden edistämisen, Julkiset tilat Suomi -ohjelman ja aluehallintouudistuksen välttämättömien selvitysten ja palvelujen hankkimiseen
- 3) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan tuottavuuden paranemista ja hallitusohjelman toteuttamista. Hallinnonalan virastot saavat rahoittaa määrärahalla hankkeita, joista valtiovarainministeriö on erikseen sopinut viraston kanssa.

2025 talousarvio	2 306 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 306 000
2023 tilinpäätös	3 306 000

25. Metallirahamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) metallirahojen suunnittelusta, valmistuksesta, jakelusta, myynnistä, markkinoinnista, varastoinnista, ostamisesta, takaisinlunastuksesta ja hävityksestä sekä edellä mainittuihin liittyvistä tarkastuksista ja laadunvarmistustoimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 150 000 euroa juhla- ja erikoisrahojen suunnitteluun liittyvien menojen maksamiseen.

Momentille tuloutetaan metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja myynnistä sekä palautuneiden metallirahojen metalliseosten myynnistä kertyvät tulot.

Selvitysosa:

Menot ja tulot (euroa)

Bruttomenot

Metallirahojen takaisinlunastusmenot	2 800 000
--------------------------------------	-----------

Bruttotulot

Käyttörahat liikkeellelasku (nettotuotto)	400 000
---	---------

Keräilyrahatoiminta (nettotuotto)	500 000
-----------------------------------	---------

Nettomenot	1 900 000
-------------------	------------------

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	1 690
-------------------	-------

Yhteensä	1 690
-----------------	--------------

2025 talousarvio	1 900 000
------------------	-----------

2024 talousarvio	210 000
------------------	---------

2023 tilinpäätös	2 705 615
------------------	-----------

(28.) Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	2 000
-------------------	-------

Yhteensä	2 000
-----------------	--------------

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	164 000 000
------------------	-------------

2024 talousarvio	162 000 000
------------------	-------------

2023 tilinpäätös	160 749 478
------------------	-------------

(50.) *Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus työkykyhankkeeseen* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus Kevan työkykyhankkeeseen	-1 500
Yhteensä	-1 500

2024 talousarvio	1 500 000
2023 tilinpäätös	1 500 000

66. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiovarainministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien suorittamiseen.

2025 talousarvio	1 200 000
2024 talousarvio	1 200 000
2023 tilinpäätös	1 200 000

69. *Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sijoitustuottojen siirtoon Kreikan valtiolle.

Selvitysosa: Eduskunnan suuren valiokunnan hyväksymän järjestelyn mukaisesti euroryhmä päätti 25.5.2016 osana Kreikan talouden sopeutusohjelman jatkoa, että euroalueen jäsenvaltiot siirtävät niiden kansallisten keskuspankkien Kreikan valtionvelkakirjoihin osana Euroopan keskuspankkijärjestelmän arvopaperimarkkinaohjelmaa tekemistä sijoituksista saamat tuotot Kreikan valtiolle. Suomen osuus näistä siirrettävistä tuotoista vuonna 2025 on 1,01 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	-900
Yhteensä	-900

2025 talousarvio	1 010 000
2024 talousarvio	1 910 000
2023 tilinpäätös	2 320 000

10. Verotus ja tulli

Selvitysosa: **Verohallinto** on yhteiskunnan suurin verojen ja maksujen kerääjä ja siten ratkaiseva toimija julkisen talouden rahoitustoiminnan näkökulmasta. Verohallinnon perustehtävä on toimittaa verotus ja tilittää verot ja veronluonteiset maksut veronsaajille siten, että veronsaajat saavat verotulonsa oikean määräisinä, oikea-aikaisesti ja

kustannustehokkaasti. Verotus toimitetaan niin, että se aiheuttaa varsinaisten verojen lisäksi mahdollisimman vähän kustannuksia ja haittaa asiakkaan taloudelliselle toiminnalle.

Verohallinto vastaa tulorekisterin toiminnasta. Tulorekisteri mahdollistaa tulotietojen reaaliaikaisen välittämisen, vähentää tulotietojen raportointia ja tehostaa yksityisen ja julkisen sektorin toimintaa. Lisäksi Verohallinto edistää positiivisen luottotietorekisterin toteuttamista ja käyttöönottoa. Positiivisesta luottotietorekisteristä luotonantajat voivat nähdä reaaliaikaisesti lainanhakijan lainamäärät ja tulotiedot.

Tulli osana EU:n tulliliittoa tukee ulkomaan tavarakaupan sujuvuutta ja yritysten tasapuolisia kilpailuedellytyksiä asiakaslähtöisillä palveluilla sekä suojaa ihmisiä terveydelle haitallisilta tavaroilta ja ympäristöä vaarallisilta aineilta. Tullin päätehtävänä on huolehtia tulliselvityksestä ja -verotuksesta, ulkomaan tavaraliikenteen valvonnasta, tullirikosten torjunnasta, ulkomaankaupan tilastoinnista ja tullilaboratoriotutkimuksista.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Verotulojen tehokas kertymä turvataan edistämällä veronmaksumyönteisyyttä, antamalla ennakoivaa ohjausta ja hoitamalla verovalvonta uskottavasti
- Verotuksen ja tullitoimen asiointipalvelut ovat asiakaslähtöisiä ja edullisia
- Yhteiskuntaa suojataan varmistamalla tavaraturvallisuus ja torjumalla rajat ylittävää rikollisuutta tiiviissä yhteistyössä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa.

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 415 111 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen
- 3) Verohallinnon menettelystä asiakkaille aiheutuneiden vahinkojen sopimusperusteisiin korvauksiin.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Asiakkaiden osuus, joiden mielestä valvonta on tehokasta, %	90	>85	>85
Sähköisten tuloveroilmoitusten osuus, henkilöasiakkaat, %	91	>88	>88
Sähköisten verokorttimuutosten osuus, %	76	>76	>85
Uusien verovelkojen osuus verovelkojen kokonaismäärästä, %	33	<35	<35
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,8	>3,7	>3,7
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,6	<8,5	<8,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	460 876	428 743	443 179
Bruttotulot	5 025	3 700	3 700
Nettomenot	455 852	425 043	439 479
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	119 829		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	75 685		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden torjunta	-2 000
Kansainvälisen tuloverotuksen uudistaminen, investointimenot	-1 360
Kansainvälisen tuloverotuksen uudistaminen, jatkuvat menot	550
Sähkönmyyjien ylimääräinen solidaarisuusvero 2024-2027	-90
Tullin verotustehtävien siirron ICT-osuuden tarkistus (siirto momentilta 28.10.02)	373
Turvallisuustason nosto Verohallinnossa	977
Uusien veromuutosten lisäkustannukset (investoinnit)	-1 544
Uusien veromuutosten lisäkustannukset (jatkuvat menot)	590
Palkkausten tarkistukset	1 147
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-3 164
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-5 411
Yhteensä	-9 932
2025 talousarvio	415 111 000
2024 II lisätalousarvio	1 820 000
2024 talousarvio	425 043 000
2023 tilinpäätös	411 707 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 198 241 000 euroa.

Valtuus

EU-lähtöisiin tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen hankkeisiin saa sitoutua siten, että sitoumuksista aiheutuu, ottaen huomioon aiemmin myönnetyn valtuuden aiheuttamat menot, valtiolle menoja enintään 130 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tulliselvityksen asiakastyytyväisyys, yritysasiakkaat, asteikko 1—5	3,9	-	4
Verojäämä enintään, %	0,7	1	1
Takaisin saatu rikoshyöty vähintään, milj. euroa	37	25	25
Kiireellisistä laboratorionäytteistä tutkittu tavoiteajassa, %	77	75	80
Tavaraan kohdistuvat tarkastukset, osuma-%	31	>14	>20
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,7	>3,7	>3,7
Sairauspoissaolot, pv/htv	11,5	<10,8	<10,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	212 635	210 879	210 994
Bruttotulot	6 297	3 130	3 130
Nettomenot	206 337	207 749	207 864
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	28 764		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	22 165		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CCEI-rahoitusvälineen kansallisen osuuden rahoitus	-2 037
Galileo satelliittipaikannusjärjestelmän PRS -palvelun käyttöönotto	-475
Pakotevalvonnan pakolliset tehtävät	-1 000
Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen (RRF pilari2)	-600
Tullin tehtävienhallinnan kehittäminen (v. 2024 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-1 600
Tullin toiminnan teknologisen kyvykkyyden turvaaminen	-500
Tullin verotustehtävien siirron ICT-osuuden tarkistus (siirto momentille 28.10.01)	-373
Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen (v. 2024 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-11 196
Tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistuksen jatkaminen (v. 2025 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	8 663
Palkkausten tarkistukset	468
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	1 579
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-2 437
Yhteensä	-9 508

2025 talousarvio	198 241 000
2024 II lisätalousarvio	847 000
2024 talousarvio	207 749 000
2023 tilinpäätös	200 107 000

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 016 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tulotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö- , ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) positiivisen luottotietorekisterin hankehallintaan, rekisterin ja sen hallinnoinnin vaatimusmäärittelyyn, hankinta-prosessiin sekä rekisterin määrittelyyn, suunnitteluun, toteutukseen, testaukseen ja käyttöönoton vaatimaan valmisteluun
- 3) positiivisesta luottotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Positiivisesta luottotietojärjestelmästä annetun lain mukainen maksullinen toiminta budjetoidaan bruttomenettelyllä siten, että menot kirjataan toimintamenomomentille 28.10.03 ja toiminnan tulot tuloutetaan täysimääräisesti momentille 12.28.14.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Käyttökatkot sähköisessä asiointissa, kpl	0	0	0
Puhelinpalveluun tyytyväisten osuus, %	75—80	>80	>80
Puhelinpalvelun vastausprosentti, %	80	>80	>80

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	28 958	43 254	47 580
Bruttotulot	-	-	-
Nettomenot	28 958	43 254	47 580
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 193		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	21 160		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	0	6 100	9 750
— muut tuotot	0	0	0

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Tuotot yhteensä	0	6 100	9 750
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	6 100	9 750
Tuotot yhteensä	0	6 100	9 750
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	0	4 600	7 790
— osuus yhteiskustannuksista	0	1 500	1 960
Kustannukset yhteensä	0	6 100	9 750
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-	0	0
Kustannusvastaavuus, %	-	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Positiivisen luottotietorekisterin HTJ-laajennus	3 500
Positiivisen luottotietorekisterin perusrahoitus	4 895
Positiivisen luottotietorekisterin toteutus	-5 800
Tulorekisterin käyttövarmuuden turvaaminen	-1 770
Palkkausten tarkistukset	22
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-1 612
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-473
Yhteensä	-1 238
2025 talousarvio	42 016 000
2024 talousarvio	43 254 000
2023 tilinpäätös	36 925 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussään-
nöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Tullin päätöksen no-
jalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron
- 2) tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen
tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä
- 3) EU:lle korvattavien perimättä jääneiden tullien ja niistä aiheutuvien korko- ja muiden kulujen maksamiseen
- 4) valtion maksettavaksi tuomittujen ELV-vahingonkorvausten maksamiseen viivästyskorkoineen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	1 000
Yhteensä	1 000
2025 talousarvio	3 000 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	2 000 000
2023 tilinpäätös	4 529 549

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verotukseen liittyvien korkomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Korkomenot perustuvat seuraaviin säädöksiin:

- 1) verontilityslaki (532/1998)
- 2) veronkantolain 22 § ja siihen liittyvä voimaantulosäännös (609/2005)
- 3) autoverolain (1482/1994) 65 §
- 4) valmisteverotuslain (182/2010) 49 §:n 1 momentti
- 5) tullilain 93 § (304/2016)
- 6) arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentti (1486/1994)
- 7) verotililain 31 § ja siihen liittyvä voimaantulosäännös (604/2009).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	10 000
Yhteensä	10 000
2025 talousarvio	33 200 000
2024 II lisätalousarvio	10 000 000
2024 talousarvio	23 200 000
2023 tilinpäätös	22 919 642

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron palauttamiseen, kun Suomessa käytössä ollut ajoneuvo viedään maasta pysyvästi ulkomaille käytettäväksi. Vientipalautusta voidaan myöntää vain niille ajoneuvoille, jotka on ensiverotettu autoverolain muuttamisesta annetun lain (5/2009) voimaantulon jälkeen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha perustuu autoverolakiin (1482/1994).

Autoveroa palautetaan se määrä, joka ajoneuvon arvossa on jäljellä vientiajankohtana. Vientipalautusta ei voida maksaa enempää kuin ajoneuvosta on maksettu autoveroa. Palautuksen edellytyksenä on myös, että ajoneuvon ensimmäisestä käyttöönotosta on kulunut enintään 10 vuotta ja että ajoneuvo on käyttökelpoinen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	7 000
Yhteensä	7 000
2025 talousarvio	17 000 000
2024 II lisätalousarvio	7 000 000
2024 talousarvio	10 000 000
2023 tilinpäätös	21 722 337

20. Palvelut valtioyhteisölle

Selvitysosa: Valtiovarainministeriön hallinnonalan keskitetysti koko valtioyhteisölle tuottamia palveluja ovat mm. valtion rahoituksen hankinta, valtion myöntämien lainojen hoito, valtion eläkejärjestelmä, valtion yhteiset IT-palvelut, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä toimitilapalvelut. Valtion yhteisiä toimintoja ja palveluja kehitetään tavoitteena yhtenäisesti toimiva, osaamista yhdistävä valtiokonserni, joka tuottaa lisäarvoa ja mittakaavaetuja.

Valtiokonttorin tehtävänä on toimia vastuualueelleen kuuluvien palvelujen tuottajana ja kehittäjänä. Valtiokonttori huolehtii valtion rahoitustoiminnoista, valtion keskuskirjanpidosta, laskentatoimen ja maksuliikkeen ohjauksesta, analysointi- ja raportointipalveluista, valtion vahinkovakuutuksesta ja muista valtion maksamista korvauksista sekä valtionperinnöistä. Palvelujen ja prosessien kehittäminen tapahtuu yhteistyössä asiakkaiden, kumppanien ja valtiovarainministeriön kanssa.

Valtiokonttorin hoidossa olevia valtion sisäisiä palveluja ovat mm. valtion rahoitustoiminnot, valtion keskuskirjanpidon hoito sekä laskentatoimen ja maksuliikkeen ohjaus, valtion talous- ja henkilöstötiedon raportointi, valtion sisäinen vahinkovakuutustoiminta sekä valtionperinnöt.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet tuottaa keskitettyjä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä muita hallinnon tuki- ja asiantuntijapalveluja. Palkeilla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Palkeiden asiakkaita ovat valtion virastot, laitokset ja talousarvion ulkopuoliset rahastot. Asiakkaita voivat lisäksi olla eduskunta ja sen yhteydessä toimivat virastot, eduskunnan alaisuudessa ja valvonnassa toimivat yksiköt, valtion liikelaitokset sekä valtioenemmistöiset osakeyhtiöt, joiden julkisten palveluiden tuottamisesta säädetään lailla. Palkeiden rahoitus muodostuu pääosin asiakaslaskutuksesta, joka perustuu omakustannushintaiseen palvelujen hinnoitteluun. Omakustannushinta sisältää palvelujen tuottamisesta ja kehittämisestä aiheutuneet kustannukset.

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori tuottaa valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluita. Näitä ovat esimerkiksi tietoliikenne-, käyttö-, työasema- ja viestintäpalvelut sekä näihin liittyvät infrastruktuuri- ja tukipalvelut.

Valtorin Turvallisuusverkkotoiminta (Tuve-toiminta) tuottaa valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edellyttämiä turvallisuusverkon palveluita, jotka täyttävät korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset.

Senaatti-kiinteistöt on liikelaitos, joka huolehtii valtion kiinteistövarallisuuden hallinnasta ja kehittämisestä sekä toimitilojen vuokraamisesta ja toimii työympäristö- ja toimitila-asiantuntijana pääosin valtiovuokrauskeskukseen kuuluville yksiköille. Senaatti-kiinteistöt muodostaa liikelaitoskonsernin, johon kuuluu tytäryhtiöinä toimivia kiinteistöosaakeyhtiötä.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Valtion rahoituspalvelut toimivat laadukkaasti kaikissa olosuhteissa
- Nykyaikaiset korvaus- ja muut kansalaispalvelut
- Hallinnon palveluja tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti yhtenäisillä prosesseilla ja digitaalisilla palvelu- ja tuotantoratkaisuilla varmistaen hyvä asiakaskokemus.

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 813 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tapaturmakorvausten käsittelyaika 80 %:ssa päätöksistä, pv	13	<10	<10
Kirjanpitoyksikköjen tiedot tilinpäätöksissä oikeita ja riittäviä, %	80	100	100
Asiakastytyytyväisyyden painottamattomien yleisarvosanojen keskiarvo, asteikko 4—10	4,2	>4,0	>4,0
Kunta- ja hyvinvointialueiden raportoinnin tietojen käytettävyys annetussa aikataulussa vähintään, %		100	100
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	4,0	>3,8	>3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	5	<7	<7

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	52 090	42 265	47 013
Bruttotulot	6 562	6 085	6 200
Nettomenot	45 529	36 180	40 813
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 322		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 377		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	6 031	5 830	5 880
— muut tuotot	87	55	82
Tuotot yhteensä	6 117	5 885	5 962
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 076	2 486	2 764
— osuus yhteiskustannuksista	3 307	3 419	3 217
Kustannukset yhteensä	6 383	5 905	5 981
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-267	-20	-19
Kustannusvastaavuus, %	96	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Automaattisen päätöksenteon menot (HE 145/2022)	18
EU:n elvytysrahaston seurannan ja valvonnan tehtävät	-150
Kansallisen hankintailmoitusjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen (siirto momentilta 28.70.02) (v. 2025 rahoitus)	1 600
Korkotukilainojen lisätyö	-160
Kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietopalvelun lisärahoitustarve	-450
Psykiatriakeskus Vastaamon korvauskäsittely	2 400
Tietoturvatason korotus	-1
Valtionavustustoiminta (siirto momentilta 28.70.20)	2 100
Velanhallinnan kehittäminen	10
Palkkausten tarkistukset	90
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-373
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-451
Yhteensä	4 633

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	40 813 000
2024 talousarvio	36 180 000
2023 tilinpäätös	46 584 000

02. Keskitettyjen valuuttatilien kurssierot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtiokonttorin virastojen ja laitosten puolesta keskitetysti hoitamien valuuttatilien käytöstä aiheutuvien kurssierojen maksamiseen.

Selvitysosa: Valtiokonttori hankkii keskitetysti virastojen ja laitosten valuuttamääräisiin hankintoihin tarvittavat valuutat. Toimintamallilla tavoitellaan valuutanvaihdon prosessin tehostumisen sekä osaamisen ja skaalaetujen hyödyntämisen myötä huomattavia kustannussäästöjä valtiolla.

Momentille kirjataan keskitetysti hoidettujen valuuttamääräisten pankkitilien saldojen kurssierot. Kurssiero syntyy esimerkiksi silloin, kun hyödykkeen valuuttamääräinen hankintameno kirjataan kirjanpitoon suoriteperusteella käytäen Euroopan keskuspankin edellisen päivän keskikurssia ja meno maksetaan valuutalla, joka on viety kirjanpitoon valuuttamääräisen tulon kertymispäivän arvolla tai jonka hankinta on viety kirjanpitoon valuuttaerästä maksetulla euromäärällä. Varainhoitovuoden aikana syntynyt kumulatiivinen kurssiero voi olla tilinpäätöksessä joko positiivinen, jolloin se tuottaa valtiolle tuloa, tai negatiivinen, jolloin se aiheuttaa valtiolle menoa, jota varten talousarviossa on osoitettava määräraha.

2025 talousarvio	600 000
2024 talousarvio	600 000
2023 tilinpäätös	200 466

03. Huoltovarmuuspankin palvelumaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Huoltovarmuuspankin ylläpidosta aiheutuviin menoihin ja valtion maksuliikepankkien toimintojen auditointeihin.

Selvitysosa: Huoltovarmuuspankki mahdollistaa valtion maksuliikkeen jatkumisen tilanteissa, joissa valtion 1. Pankki ja 2. Pankki eivät pystyisi tuottamaan maksuliikepalveluita valtiolle.

2025 talousarvio	1 700 000
2024 talousarvio	1 700 000
2023 tilinpäätös	1 583 663

07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 957 000 euroa.

Määrärahasta 3 210 000 euroa on varattu sellaisiin valtionhallintoa palvelevien talous- ja henkilöstöprosessien ja tietojärjestelmien kehittämisen, hankinnan ja toimeenpanon menoihin, jotka eivät sisälly maksullisen toiminnan kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa palvelukeskuksen hinnoittelukäytännön edellyttämän liikkumavaran. Määrärahalla kehitetään valtionhallintoa palvelevia talous- ja henkilöstöprosesseja sekä tietojärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Asiakastyytyväisyys	3,8	>3,8	>3,8
Ostolaskut, kpl/htv	24 817	>25 800	>26 520
Myyntilaskut, kpl/htv	68 928	>69 000	>69 020
Palkkalaskelmat, kpl/htv	13 497	>13 300	>13 600
Kokonaistuottavuusindeksi (perusvuosi edellinen vuosi)	98,87	>102,0	>102,0

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,8	>3,8	>3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,2	<8,0	<8,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	64 640	69 794	71 814
Bruttotulot	60 276	63 347	68 829
Nettomenot	4 365	6 447	2 985
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 000		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 635		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	60 275	63 347	66 829
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	64 704	65 347	68 829
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-4 429	-2 000	-2 000
Kustannusvastaavuus, %	93,2	97	97

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentille 28.70.02) (v. 2024 ra- hoitus)	-4 350
Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentilta 28.70.02) (v. 2025 ra- hoitus)	2 460
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-600
Yhteensä	-2 490

2025 talousarvio	3 957 000
2024 talousarvio	6 447 000
2023 tilinpäätös	2 000 000

09. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa palvelukeskuksen hinnoittelukäytännön edellyttämän liikkumavaran. Palvelukeskuksen toiminnan tavoitteena on, että toiminnan kustannusvastaavuus toteutuu siirtomäärärahakauden aika-

na. Määräraha tulee käytettäväksi vain, jos asiakasmaksutulot eivät yksittäisenä varainhoitovuonna riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tuottavuusindeksi (suorite per työpanos)	103	>103	>104
Yksikköhintojen kehitys (vrt. 2023) (%)	100	98,9	97,6
Kustannusvastaavuus	99,9	99	98
Asiakkaan tyytyväisyys Valtorin palveluihin (päättäjät ja yhteyshenkilöt), asteikko 1—5	3,8	3,6	3,6
Laajavaikutteisten häiriöiden määrä (kpl/kk)	3,0	3,3	3,1
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyys, 1—5	3,8	>3,8	>3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,5	<8,0	<8,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	459 617	458 791	483 004
Bruttotulot	459 236	453 791	478 004
Nettomenot	381	5 000	5 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 000		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 000		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	17 692	21 114	18 500
— muut tuotot	441 544	432 677	454 886
Tuotot yhteensä	459 236	453 791	473 386
— tästä toimintamomentille nettoutuuttamattomat tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	459 236	453 791	473 386
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	401 705	398 231	424 078
— osuus yhteiskustannuksista	57 912	60 560	58 926
Kustannukset yhteensä	459 617	458 791	483 004
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-381	-5 000	-9 618
Kustannusvastaavuus, %	100	99	98

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Hintatuki	-	-	-
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	-381	-5 000	-9 618
2025 talousarvio			5 000 000
2024 talousarvio			5 000 000
2023 tilinpäätös			5 000 000

(10.) Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määrärahojen keskittäminen (siirto momentille 28.70.01)	-8 430
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-6 570
Yhteensä	-15 000

2024 talousarvio	15 000 000
2023 tilinpäätös	15 000 000

11. Verkkomaksaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verkkomaksaminen-palvelun (Suomi.fi-maksut) kehittämiseen, ylläpitoon ja jatkuvaan palvelutuotantoon, palveluntuottajien veloituksiin sekä palvelun hankinnasta, hallinnoinnista, käytöstä ja kehittämisestä aiheutuviin työ- ja muihin menoihin.

Selvitysosa: Suomi.fi-palvelun tavoitteena on, että toiminnan kustannusvastaavuus toteutuu siirtomäärärahakauden aikana. Määräraha tulee käytettäväksi vain, jos asiakasmaksutulot eivät yksittäisenä varainhoitovuonna riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja.

2025 talousarvio	500 000
2024 talousarvio	500 000
2023 tilinpäätös	500 000

88. Senaatti-konsernin liikelaitokset

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Senaatti-konsernin liikelaitoksille asetetaan seuraavat palvelu- ja toimintatavoitteet:

Senaatti-kiinteistöt

— Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja tukemaan sekä asiakkaidensa että valtion rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia.

— Varmistaa yhteiskuntavastuullinen toiminta huomioiden taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökulmat. Edistää omalta osaltaan yhteiskunnan muutosta kohti hiilineutraalisuutta. Keskeisenä tavoitteena on varmistaa toimitilojen turvallisuus ja terveys käyttäjille.

— Varautuu omassa toiminnassaan poikkeusoloihin ja normaaliolojen häiriöihin sekä tukee asiakkaita toimitilojen varautumisen tason nostamisessa.

— Tuottaa ja ylläpitää valtion toimitiloihin liittyviä tietoja päätöksenteon ja seurannan tueksi.

— Toteuttaa valtiolle tarpeettoman omaisuuden myynnit avoimin ja syrjimättömin menettelyin.

Puolustuskiinteistöt

— Puolustuskiinteistöjen tehtävänä on tuottaa itse tai ostaa markkinoilta tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja tukemaan Puolustusvoimien suorituskykyä kaikissa turvallisuustilanteissa annettujen valmiusvaatimusten mukaisesti.

— Puolustuskiinteistöt edistää Puolustushallinnon rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia tehokkaan toimitilarakenteen aikaansaamiseksi.

— Tuottaa ja ylläpitää Puolustusvoimien toimitiloihin liittyviä tietoja päätöksenteon ja seurannan tueksi. Osana Senaatti-konsernia Puolustuskiinteistöt mahdollistaa valtion toimitilakannan keskitetyn ja tehokkaan johtamisen.

— Varmistaa yhteiskuntavastuullinen toiminta huomioiden järjestelmän kriisinsietokyky, huoltovarmuus ja energian omavaraisuus sekä taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökulmat. Puolustuskiinteistöt tuottaa ympäristöpalveluita koko valtiokonsernille. Puolustuskiinteistöt edistää osana Senaatti-konsernia yhteiskunnan muutosta kohti hiilineutraalisuutta. Keskeisenä tavoitteena on varmistaa toimitilojen turvallisuus ja terveys käyttäjille.

2. Investoinnit

Senaatti-konsernin liikelaitosten investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2025 enintään 1 100 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 1 100 milj. euroa.

Investoinnit kohdistuvat pääosin valtion tehtävien hoidon kannalta tarpeelliseen, sisäolosuhteita parantavaan, toimitilatehokkuutta kasvattavaan ja viranomaisten toimintaedellytykset turvaavaan rakentamiseen. Johtuen kansainvälisistä sopimuksista (Nato ja DCA), liittyy investointisuunnitelmiin tavanomaista suurempaa epävarmuutta koskien Puolustusvoimien investointitarpeita. Investointivaltuus ei sisällä maankäyttömaksuja eikä varainsiirtoveroja.

Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat antaa vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden lainoista yhteensä enintään 50 milj. euron arvosta.

3. Lainanotto

Senaatti-konsernin liikelaitokset oikeutetaan ottamaan vuoden 2025 aikana toimintansa rahoittamiseksi valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa nettomääräisesti enintään 900 milj. euroa.

Selvitysosa: Valtiovarainministeriö on huomioon ottaen palvelu- ja muut toimintatavoitteet asettanut alustavasti Senaatti-konsernin liikelaitosten yhteenlasketuksi vuokrauksen (sisältäen palvelut) tulostavoitteeksi 19 milj. euroa vuodelle 2025. Alustavan suunnitelman mukaan tulos jakaantuu liikelaitosten kesken seuraavasti: Senaatti-kiinteistöt 18 milj. euroa (sis. 3 milj. euroa Puolustuskiinteistöjen tuloutusta, joka on eliminoitu liikelaitokset yhteensä tuloksesta) ja Puolustuskiinteistöt 4 milj. euroa.

Vuonna 2025 Senaatti-konsernin liikelaitokset tulouttavat valtion talousarvioon yhteensä 36 milj. euroa vuoden 2024 voiton tuloutuksena. Lähinnä investointien rahoittamiseen tarvittavan lainanoton määrä on nettomääräisesti enintään 900 milj. euroa.

Senaatti-konsernin maksuvalmiuteen vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen realisoinneista saatava kassavirta. Kiinteistökaupoista syntyvän kassavirran toteutuminen riippuu kulloisesta markkinatilanteesta ja sisältää siten Senaatti-konsernin ulkopuolisia epävarmuustekijöitä.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmaan perustuva alustava investointisuunnitelma vuodelle 2025 (milj. euroa)

Senaatti-kiinteistöt	550
Puolustuskiinteistöt	550
Yhteensä	1 100

Tunnuslukutaulukko (sis. myyntivoitot ja -tappiot)

	Senaatti-kiinteistöt		Puolustuskiinteistöt	
	2024 TA	2025 TAE	2024 TA	2025 TAE
Liikevaihto, milj. euroa	638	629	367	388
— Suora vuokraus	480	488	303	309
— Edelleenvuokraus	123	103	10	16
— Palvelut	35	38	55	62
Liiketoiminnan muut tuotot	25	26	0	0
Vuokraustoiminnan käyttökate	215	234	111	120
— % liikevaihdosta	34	37	30	31
Poistot (sis. arvonalentumiset)	172	186	99	102
Liikevoitto, milj. euroa	55	60	11	18
— % liikevaihdosta	9	9	3	5
Tilikauden tulos, milj. euroa	35	30	4	4
— % liikevaihdosta	5	5	1	1
Taseen loppusumma	5 525	6 095	1 566	1 959
Kiinteistöjen myynnin tulos	11	12	0	0
Tuloutus valtion talousarvioon	36	36	3	3
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,3	1,4	0,8	1,1
Oman pääoman tuotto, %, vuokraustoiminta, valtioasiakkaat	0,6	0,3	0,4	0,4
Omavaraisuusaste, %	54	49	54	45
Henkilöstömäärä	593	598	725	725

Liikelaitosta koskevat tulomomentit (milj. euroa)

	2023 toteutuma	2024 ennakoitu	2025 arvio
Tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	0,3	0,1	0,0
13.01.04 Korot valtion lainoista	2,0	0,0	0,0
13.05.01 Voiton tuloutus	38,0	36,0	36,0
15.01.02 Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	11,3	0,0	0,0
Yhteensä	51,6	36,1	36,0

2025 talousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

Selvitysosa: **Tilastokeskus** kerää ja yhdistää tiedot tietovarannoiksi ja jalostaa niistä tilastoja ja tietotuotteita yhteiskunnallista päätöksentekoa varten ja asiakkaiden hyödyksi. Tilastokeskus kehittää tilastotoimea yhteistyössä muiden tilastoja tuottavien viranomaisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti sekä edistää toiminnallaan tilasto- ja muun tiedon eettistä ja monipuolista hyödyntämistä yhteiskunnassa.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) tekee julkisen talouden toiminnan tehostamista ja siihen liittyvää talouspoliittista päätöksentekoa palvelevaa tutkimus- ja selvitystyötä. Lisäksi VATT tekee kansantalouden pitkän aikavälin kehityksen tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestäviä politiikkatoimia.

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) edistää yhteiskunnan digitalisaatiota, turvaa tietojen saatavuutta ja tarjoaa palveluja asiakkaiden elämäntapahtumiin. Digi- ja väestötietovirasto huolehtii yhteiskunnan perustana olevan väestötietojärjestelmän ylläpidosta ja yhteiskunnan digitalisaatiosta. Viraston tehtäviä ovat mm. siviilivihkimiset, nimen- ja osoitteenmuutokset, holhous- ja edunvalvonta-asiat, sähköisen identiteetin ratkaisujen kehittäminen sekä keskitettyjen sähköisen asiain tukipalvelujen kehittäminen ja ylläpito.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toiminnalliset tavoitteet

- Tilastot, tietoaaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtöisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa.

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 53 512 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen
- 3) enintään 900 000 euroa tutkijapalvelujen maksullisen toiminnan hintatukeen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

Selvitysosa:
Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana	132	138	138
Oikea-aikaisten julkistusten osuus, %	97	>96	>96
Virheettömien julkistusten osuus, %	89	>93	>95
Tutkijapalveluiden käyttäjätunnusten määrä vuoden lopussa, kpl	1 381	1 650	1 750
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	65	>65	>70
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,7	>3,7	>3,7
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,8	<10,0	<10,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	68 104	67 720	67 358
Bruttotulot	14 177	13 000	13 000
Nettomenot	53 927	54 720	54 358
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 807		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 175		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) - Julkisoikeudelliset suoritteet

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	693	700	340
— muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	693	700	340
— tästä toimintamenomomentille nettoutuuttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	693	700	340
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	281	350	150
— osuus yhteiskustannuksista	587	400	190
Kustannukset yhteensä	868	750	340
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-175	-50	0
Kustannusvastaavuus, %	80	93	100

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) - Liiketaloudelliset hintatuettomat suoritteet

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	8 827	7 600	7 260
— muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	8 827	7 600	7 260
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	8 827	7 600	7 260
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	2 932	3 300	2 500
— osuus yhteiskustannuksista	4 497	2 800	3 700
Kustannukset yhteensä	7 430	6 100	6 200
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	1 397	1 500	1 060
Kustannusvastaavuus, %	119	125	117

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) - Liiketaloudelliset hintatuetut suoritteet

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	1 799	2 200	3 000
— muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 799	2 200	3 000
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 799	2 200	3 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	2 030	3 100	3 100
— osuus yhteiskustannuksista	1 636	2 000	2 400
Kustannukset yhteensä	3 666	5 100	5 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 867	-2 900	-2 500
Kustannusvastaavuus, %	49	43	55
Hintatuki	241	900	100
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	53	52	56

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Sote-uudistukseen liittyvät määrärahatarpeet	-115
Palkkausten tarkistukset	153
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-554
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-692
Yhteensä	-1 208
2025 talousarvio	53 512 000
2024 talousarvio	54 720 000
2023 tilinpäätös	53 927 000

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 187 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 310 000 euroa talouspolitiikan arviointineuvoston toimintamenojen sekä selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus tekee päätöksentekoa palvelevaa taloustieteellistä tutkimusta ja talouspoliittista analyysiä Suomen kansantalouden ja talouspolitiikan päätösten kannalta tärkeitä aiheista. VATT:n osana toimii Datahuone, joka tekee taloudellista päätöksentekoa tukevia selvityksiä.

Määrärahasta käytetään arviolta 4 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Valtiovarainministeriö asettaa Valtion taloudelliselle tutkimuskeskukselle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- tutkimuksia julkaistaan vähintään nykyinen määrä Suomen talouden kannalta olennaisista rakenteellisista kysymyksistä ja julkaisutoiminnan laatupainotetun indeksin arvo on vähintään 90
- menestyminen tutkimusrahoituksen hankinnassa siten, että VATT pystyy jatkossakin keskittymään tutkimuksessa Suomen talouden kannalta olennaisiin rakenteellisiin kysymyksiin ja ulkoista tutkimusrahoitusta saadaan 1,5 - 2,0 miljoonaa euroa
- tutkijoiden asiantuntijatyö ja Datahuoneen (yhteistyössä muiden Datahuonetoimijoiden kanssa) tekemät selvitykset palvelevat hyvin ministeriöitä ja valtioneuvoston päätöksentekoa

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,4	>3,5	>3,9
Sairauspoissaolot, pv/htv	2,7	<5,0	<5,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	6 607	6 489	8 571
Bruttotulot	2 194	1 500	2 000
Nettomenot	4 413	4 989	6 571
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 066		
— siirtyy seuraavalle vuodelle	2 161		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tutkimuslaitosten post doc -ohjelma	300
Palkkausten tarkistukset	12
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-114
Yhteensä	198
2025 talousarvio	5 187 000
2024 talousarvio	4 989 000
2023 tilinpäätös	4 507 000

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 56 198 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Asiakastyytyväisyys, asteikko 1—5	4,4	>4,2	>4,0
VTJ-tietopalvelu-rajapinnasta luovutetut tietoyksiköt, milj. kpl	245	>215	>220
Holhoustoimen lupa-asioiden keskimääräinen käsittelyaika, pv	33	<30	<40
Suomi.fi-digitaaliset viestit, lähetetyt, milj. kpl	6,3	>17,0	>19,5
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,6	>3,7	>3,6
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,1	<7,5	<8,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	126 218	110 464	112 625
Bruttotulot	48 855	47 000	51 800
Nettomenot	77 363	63 464	60 825

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	19 606		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 693		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	29 634	29 000	30 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	41 883	36 625	37 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-12 249	-7 325	-7 500
Kustannusvastaavuus, %	71	80	80
<i>Liiketaloudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	18 545	17 400	21 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	12 214	9 670	11 667
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	6 331	7 730	9 333
Kustannusvastaavuus, %	152	180	180

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Automaattisen päätöksenteon perustamismenot (kertaluonteinen)	-190
Oikeusturvaohjelma (v. 2024 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-5 900
Oikeusturvaohjelma (v. 2025 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	2 200
TE-uudistuksen rahoitustarpeet	-192
Ulkomaalaisten nopeutettu rekisteröinti	-1 867
Palkkausten tarkistukset	128
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-760
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-685
Yhteensä	-7 266

2025 talousarvio	56 198 000
2024 talousarvio	63 464 000
2023 tilinpäätös	64 450 000

04. Sähköinen tunnistautuminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisen hallinnon palveluiden edellyttämän vahvan tunnistautumisen kustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 000
Yhteensä	-1 000
2025 talousarvio	7 000 000
2024 talousarvio	8 000 000
2023 tilinpäätös	6 246 835

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

Selvitysosa: **Aluehallintovirastot** edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategia-asiakirjan 2024—2027 mukaisesti aluehallintovirastojen toiminnan strategiset painopisteet ovat:

- turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta
- lisäämme elinvoimaa
- toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää
- edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta.

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 68 602 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta
- 2) eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa asetuksessa (1179/2009) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle
- 3) negatiivisten talletuskorkojen kompensoimiseen silloin, kun ne aiheutuvat rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931, 1389/2009) mukaisten tehtävien hoitamisesta.

Selvitysosa: Aluehallintovirastojen talousarvio perustuu osittaiseen nettobudjetointiin. Alkoholivalvonnan vuositmaksut on budjetoitu momentille 11.19.09.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat YSL:n mukaiset lupa-asiat, mediaanikä-sittelyaika, kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon	10,6	<10,0	<10,0
Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus, % kaikista kanteluista	45	0	0
Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityk-sistä yhden viikon kuluessa tehtyjen osuus, %	Toteutunut osittain	100	100

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Lupasuoritteiden kustannukset/lupasuorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos	Toteutunut osittain	<0	<0
Lupasuoritteiden kpl/htv, kolmen vuoden keskiarvon muutos	Toteutunut osittain	>0	>0
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien maksullisentoiminnan kustannusvas- taavuus, %	40	60	65
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5	3,8	>3,8	>3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,3	<8,5	<8,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	83 521	86 531	85 937
Bruttotulot	14 542	16 038	17 335
Nettomenot	68 978	70 493	68 602
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 667		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	14 546		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot	13 458	14 976	16 635
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	20 591	24 960	23 158
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-7 134	-9 984	-6 523
Kustannusvastaavuus, %	65	60 72	
<i>Liiketaloudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot	67	30	30
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	67	30	30
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	0	0	0
Kustannusvastaavuus, %	100	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aluehallintovirastojen lupamenettelyn sujuvoittaminen (kehys 2023-2026)	-1 000
EU:n esteettömyysdirektiivin tehtävät	385
Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestäminen	1 000
Kuntakokeilujen vuosien 2023-2024 jatkon rahoitus (siirto momentille 32.30.51) (kehys 2023-2026)	-130
Lupavoimavarat vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenottoon (RRF pilari1) (kehys 2023-2026)	-750

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän harjoittelun valtion korvausten maksustehtävä	120
Tietojärjestelmämuutokset	-280
Varhaiskasvatustlain sekä perusopetuslain 42 §:n muutoksista aiheutuva lisäresurssitarve (kehys 2025-2028)	170
Palkkausten tarkistukset	199
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-704
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-901
Yhteensä	-1 891

2025 talousarvio	68 602 000
2024 talousarvio	70 493 000
2023 tilinpäätös	71 244 000

03. Palvelurakenteiden ja valtion hallintorakenteiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 916 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen suunnittelun ja koordinaation kehittämiseen
- 2) valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon hallintorakenteiden kehittämiseen
- 3) viranomaisten yhteisten asiakaspalvelumuotojen kehittämiseen ja yhteispalvelun hallinnointiin
- 4) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun järjestämisestä kunnille koituvien kulujen korvaamiseen
- 5) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun käyttöön tarkoitettujen ICT-järjestelmien hankintaan ja ylläpitoon
- 6) ohjausjärjestelmien kehittämiseen
- 7) hallitusohjelman mukaisen uuden monialaisen ja valtakunnallisen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kokoavan vi-raston toimeenpanosta aiheutuvien kulujen maksamiseen
- 8) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisten ja vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Määrärahasta on varattu 1 000 000 euroa lupamenettelyjen ja viranomaisuudistusten voimavaroihin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

REPowerEU:hun liittyvää määrärahaa saa käyttää sen jälkeen, kun EU:n neuvosto on hyväksynyt REPowerEU-lu-vun osana Suomen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitystä.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen (v. 2024 rahoitus)	-800
Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen (v. 2025 rahoitus)	700
Yhteensä	-100

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	1 916 000
2024 talousarvio	2 016 000
2023 tilinpäätös	2 018 000

50. Eläkkeet ja korvaukset

Selvitysosa: Valtion eläketurvan piirissä olevat eläkkeet myöntää ja maksaa Keva niille eläkkeen saajille, jotka ovat viimeksi olleet pääasiallisesti valtion eläketurvan piirissä (viimeisen eläkelaitoksen periaate). Valtio siirtää Kevalle katteen eläkkeiden maksamiseksi ja toteutunut eläkemeno kirjataan momentille 28.50.15.

Keva laatii valtion eläkemenoennusteet lyhyen tähtäimen ennustemallilla. Malli antaa tulokseksi viiden vuoden ennusteen, jota käytetään talousarvioesityksen laadinnassa. Valtion eläketurvan piiriin kuuluville myönnettyjen kuntoutusetuuksien menovaraus arvioidaan erikseen. Samoin erikseen arvioidaan kuinka paljon momentilta 28.50.15 suoritetaan korvauksia Kevalle perustuen ennen 1.1.1987 tapahtuneisiin toimintojen siirtoihin valtiolta kunnille.

Momentilta 28.50.16 suoritetaan korvauksia valtion laitosten (Televa, Valtion polttoainetehdas, Vammaskosken tehdas, Lapuan patruunatehdas) yhtiöittämissiin liittyen, jolloin ns. vanhoina työntekijöinä yhtiöiden palvelukseen siirtyneille henkilöille säilytettiin valtion eläkelain tasoinen eläketurva ja eläkeoikeuksien siirrot valtion työeläkejärjestelmästä Euroopan yhteisöjen vastaavaan järjestelmään.

15. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 624 677 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisten alojen eläkelain (81/2016) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten

1) eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja muiden kuntoutusetuuksien (ml. mahdolliset arvonlisäverot) ja niiden lisien

2) viivästyskorotusten

3) mahdollisten oikeudenkäyntikulujen

4) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien ennakkomenojen

5) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien selvittelyerien

maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2025 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3086).

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevalle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista tai korvaamista varten.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion, kunnan, seurakunnan, yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet sekä valtionapulaitosten, liikelaitosten ja liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten vastaavat eläkkeet	5 607 367 000
Kansanedustajien eläkkeet ja perhe-eläkkeet	15 210 000
Valtion eläketurvan piiriin kuuluville henkilöille myönnetty kuntoutusetuudet	2 100 000
Yhteensä	5 624 677 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus (indeksitaso 3086)	67 415
Muutos eläkemenoennusteesta (indeksitaso 3086)	-37 349
Yhteensä	30 066

2025 talousarvio	5 624 677 000
2024 talousarvio	5 594 611 000
2023 tilinpäätös	5 326 726 933

16. Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 798 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) korvausten maksamiseen Nokia Oyj:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasoisesta eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainekeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta yhtiöiden palvelukseen

2) korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yritysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruunatehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä

3) eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmästä asiaa koskevan lain (165/1999) mukaisesti

4) ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen

5) enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2025 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3086).

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevalle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista tai korvaamista varten.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korvaus Nokia Oyj:lle	10 000
Korvaus Vapo Oy:lle	140 000
Korvaus Vammas Oy:lle	11 000
Korvaus Lapua Oy:lle	150 000
Muut korvaukset	10 000
Eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmiin	1 510 000
Ylimääräiset eläkkeet	958 000
Eduskunnan kansliatoimikunnan ylimääräiset eläkkeet (enintään)	9 000
Yhteensä	2 798 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus (indeksitaso 3086)	-74
Yhteensä	-74

2025 talousarvio	2 798 000
2024 talousarvio	2 872 000
2023 tilinpäätös	2 041 116

50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tapaturmakorvauksiin
- 2) liikennevahinkokorvauksiin
- 3) ryhmähenkivakuutusta vastaavaan etuun
- 4) valtion virkamiesten toistuviin korvauksiin
- 5) valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvauksiin
- 6) raideliikennevastuulain mukaisiin korvauksiin
- 7) oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain nojalla aiheutuvien hyvitysten maksamiseen
- 8) vahingonkorvauksen maksamiseen sovellettaessa valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia
- 9) tapaturma- ja liikennevahinkojen korvauksiin liittyviin asiantuntijapalkkioihin
- 10) oikeudenkäyntikuluihin, jotka johtuvat valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin tai liikennevakuutuslakiin perustuvan korvausasian hoitamisesta
- 11) valtioneuvoston erikseen päättäessä luonnonkatastrofien johdosta katastrofialueilla tehdyistä pelastus- ja evakuintoimista, evakuintilennoista ja annetusta sairaanhoidosta sekä surmansa saaneiden kotimaahan kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen

12) matkavahinkojen korvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha perustuu seuraaviin säädöksiin:

Tapaturmakorvaukset: työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015), julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 6 luvun 14 §, laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012), laki sotilastapaturman ja palvelussairaudesta (1521/2016), laki tapaturman ja palvelussairaudesta kriisinhallintatehtävässä (1522/2016), sotilastapaturmalaki (1211/1990), valtion eläkelain (1295/2006) 26 §, käräjäoikeuslaki (581/1993), laki valtion henkilöstölle etätyöstä johtuvissa olosuhteissa sattuneiden tapaturmien korvaamisesta (1012/2022) sekä tapaturmakorvausjärjestelmään liittyvä muu lainsäädäntö

Liikennevahinkokorvaukset: liikennevakuutuslaki (460/2016) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettu laki (626/1991)

Valtion virkamiesten toistuvat korvaukset: valtion virkamieslaki (750/1994) ja eroraha-asetus (1350/1994)

Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaukset: eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annettu laki (269/1974) ja valtion virantoimituksesta tai työtehtävästä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annettu laki (794/1980)

Raideliikennevastuulaki (113/1999)

Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä (362/2009)

Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta (978/2014)

Laki valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta (530/2017)

Asetus valtion palveluksessa olleen henkilön kuoltua suoritettavan taloudellisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta (1044/1976)

Laki kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta (895/1979)

Laki asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta (1309/1994).

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tapaturmakorvaukset	33 300 000
Liikennevahinkokorvaukset	2 300 000
Ryhmähenkivakuutusta vastaavan edun korvaukset	1 300 000
Valtion virkamiesten toistuvat korvaukset	40 000
Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaukset	150 000
Raideliikennevastuulain mukaiset korvaukset	80 000
Lapuan patruunatehtaan onnettomuuden tapaturmakorvaukset	70 000
Oikeudenkäynnin viivästyshyvitykset	250 000
Valtion vastuuseen perustuvat vahingonkorvaukset	1 400 000
Matkavahingot	1 700 000
Yhteensä	40 590 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarkentunut arvio	1 000
Yhteensä	1 000
2025 talousarvio	40 590 000
2024 talousarvio	39 590 000
2023 tilinpäätös	36 483 256

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 375 208 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisten alojen eläkelain (81/2016) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien, valtion toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamiseen

2) niiden valtion eläkkeisiin sisältyvien määrien maksamiseen, joista Keva eräiden omistajanvaihdoistilanteiden johdosta suorittaa korvauksen VILMA-kustannustenjaon yhteydessä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuodelle 2025 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3086).

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.51.

Momentin suuruinen määrä siirretään katteeksi Kevalle momentilla rahoitettavien eläkkeiden maksamista varten.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotusten vaikutus (indeksitaso 3086)	16 068
Muutos eläkemenoennusteessa (indeksitaso 3086)	-6 607
Yhteensä	9 461

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	375 208 000
2024 talousarvio	365 747 000
2023 tilinpäätös	320 856 146

95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 961 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen korkoihin sekä muiden eläkelaitosten valtiolle maksamien ennakoiden korkoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Valtio maksaa korkoa VILMA-kustannustenjakoon muiden eläkelaitosten maksamista valtion eläkelain mukaisista eläkkeistä sekä saaduista kustannustenjaon ennakoista. Korkokantana käytetään TyEL:n 179 §:n 4 momentissa tarkoitettujen perusteiden mukaista vakuutusmaksukorkoa.

Momentille kirjataan myös mahdollinen valtioneuvoston asetuksen (284/2017) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu korkomeno.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 13.01.09.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muut eläkemenoon vaikuttavat muutokset	-3
Vakuutusmaksukorko-oletuksen muutos	442
Yhteensä	439

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	34 961 000
2024 talousarvio	34 522 000
2023 tilinpäätös	17 345 668

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

Selvitysosa: Luku sisältää keskitetysti koko valtionhallinnon puolesta budjetoituja henkilöstömenoja.

02. Erikseen budjetoidut henkilöstömenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten tai valtion virkamieslain (750/1994) 9 b §:n 1 momentin soveltamisen kustannuksiin sellaisissa tapauksissa, joissa määrärahatarve ei ole ollut tiedossa talousarvioesitystä laadittaessa
- 2) valtiovarainministeriön tekemistä päätöksistä virkasuhteen ehtoja tai virkasuhteen päättymisestä johtuvia korvauksia koskevien menojen maksamiseen
- 3) viraston tuotannollisten tai taloudellisten syiden mukaisissa sopeutustilanteissa maksettujen irtisanoutumiskorvausten jälkikäteiseen korvaamiseen virastoille
- 4) valtion virkamieslain (750/1994) 27 a §:n sekä työopimuslain 7 luvun 13 §:n mukaisissa tilanteissa viraston irtisanotulle henkilöstölle maksettujen työllistymistä edistävän valmennuksen tai koulutuksen kustannusten jälkikäteiseen korvaamiseen virastolle
- 5) tuotannollisten tai taloudellisten syiden mukaisissa muutostilanteissa virkamiehen virkamieslain 20 §:n mukaisesti toisessa virastossa työskentelystä aiheutuvia kustannuksia, kun työskentely edistää virkamiehen palvelussuhteen jatkumista tai työllistymistä
- 6) valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen liitteessä 1 olevien viraston muutostilanteisiin liittyvien muuttokustannusten tai muihin virastolle muutostilanteesta johtuvien kustannusten jälkikäteiseen korvaamiseen virastolle

7) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa valtion ylimmän virkamiesjohdon palvelussuhdeturvan järjestämisen määräaikaisen virkasuhteen päättyessä. Määrärahaa voidaan käyttää valtion virkamieslain (750/1994) 9 b §:n 1 momentin mukaisten enintään kahden vuoden määräaikaisten virkasuhteiden menoihin ja harkinnanvaraisten erokorvausten maksamiseen valtion ylimmälle virkamiesjohdolle.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-2 000
Yhteensä	-2 000

2025 talousarvio	500 000
2024 talousarvio	2 500 000
2023 tilinpäätös	375 896

10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion organisaatioiden uudistumiskykyä, työyhteisöjen toimivuutta ja työhyvinvointia sekä työsuojelua edistävään tietojen keräämiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen valtionhallinnossa
- 2) valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisiä työelämysuhteita edistävään tietojen keräämiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen valtionhallinnossa
- 3) edellä mainittuja koskevaan koulutukseen, valmentamiseen, viestintään ja verkostotoimintaan.

Selvitysosa: Määräraha perustuu lakiin työsuojelurahastosta (407/1979), työtapaturma- ja ammattitautilakiin (459/2015) ja lakiin Valtiokonttorista (305/1991).

Määräraha lasketaan siten, että se on 0,23 promillea valtion henkilöstölle maksetuista palkoista. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon valtion henkilöstömäärän väheneminen ja toisaalta virka- ja työehtosopimusneuvotteiluissa sovittujen palkankorotusten vaikutus palkkasummaan. Tavoitteena on valtion organisaatioiden uudistumiskyvyn kehittäminen, turvallisen työn tekemisen edellytysten parantaminen valtion työpaikoilla sekä valtion henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen toteuttamalla ja rahoittamalla aihepiiriin liittyvää viestintää, verkostotoimintaa, vuorovaiikutusta sekä tietojen keräämistä, tutkimusta ja kehittämis- ja kokeiluhankkeita. Valtiovarainministeriö päättää vuosittain määrärahan kohdistamisen painopistealueista Valtiokonttorin esityksestä.

Määrärahan käyttöä hallinnoi Valtiokonttori, joka tekee päätökset virastojen kehittämis- ja kokeiluhankkeiden määrärahakemuksista. Koko valtion tai usean viraston kattavassa laajassa kehittämishankkeessa myös Valtiokonttori voi toimia kyseisen kehittämishankkeen koordinoijana, jolloin hanketta koskeva määräraha voidaan myöntää Valtiokonttorin käyttöön.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.60.

2025 talousarvio	1 010 000
2024 talousarvio	1 010 000
2023 tilinpäätös	980 000

(12.) Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Työllisyysrahaston maksamien koulutuskorvausten määrän väheneminen (2024)	3 000
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-15 000
Yhteensä	-12 000

2024 talousarvio	12 000 000
2023 tilinpäätös	10 243 810

70. Valtionhallinnon kehittäminen

Selvitysosa: Keskeisiä hallinnonala- ja virastokohtaisia ICT- ja digitalisaatiohankkeita, joilla kehitetään organisaatioita, prosesseja, palveluja ja tietotekniikkaa, tuetaan momentilta 28.70.20.

Momentin 28.70.01 määrärahalla tuetaan erityisesti julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013), julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) edellyttämää ohjausta ja kehittämistä.

Määrärahalla ohjataan ja kehitetään julkisen hallinnon digitalisointia sekä julkisen hallinnon tieto- ja kyberturvallisuutta, varautumista ja tietoturvapalveluja. Määrärahalla ohjataan julkisen hallinnon digitalisaatiokehitystä ja hyvää tiedonhallintaa, joiden avulla voidaan tehostaa ja parantaa julkisia palveluita. Määrärahaa käytetään tietopolitiikan ohjaukseen ja avoimen datan direktiivin toimeenpanoon, digitaalisen lompakon kehittämiseen, digitaalisen turvallisuuden edistämiseen, tietosuojaan ja tietoturvan parantamiseen sekä ICT:n ja tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin.

Momentin 28.70.40 määrärahalla turvataan viranomaisradioverkkoon perustuvan viranomaisviestintäpalvelun käyttö ja ylläpito sekä uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun Virve 2:n kehittäminen. Määrärahalla toteutetaan uuden viranomaisviestintäpalvelun kehittämishanketta, jossa nykyinen Virve-palvelu korvataan uudella viranomais-ten aikakriittisen viestinnän mahdollistavalla laajakaistaisella viestintäpalveluratkaisulla vuoteen 2030 mennessä. Uudella palvelulla mahdollistetaan mm. kuvien, videon ja tiedostojen jakaminen turvallisuusviranomaisten kesken eli käyttäjät saavat ajantasaisemman tilannekuvan toimintaansa. Määrärahaa käytetään myös viranomaisverkon varavoi-maratkaisujen kovennuksiin ja ylläpitoon.

01. Toimintatapojen ja digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 066 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiovarainministeriön vastualueelle kuuluvien hallitusohjelmaan sisältyvien tai ministeriön tavoitteisiin lukeutuvien kehittämishankkeiden ja -toimenpiteiden toteutukseen ja ohjaukseen

2) julkisen hallinnon tuottavuutta lisäävien hankkeiden rahoittamiseen

3) valtiovarainministeriön hallinnonalan palvelukeskusten tuottamien palvelujen kehittämisinvestoinneista aiheutuviin menoihin

4) kehittämiseen ja ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin

5) harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin

6) enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenoihin tuottavuutta lisäävissä hankkeissa.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää julkisen hallinnon, valtionhallinnon ja valtiovarainministeriön hallinnonalan toimintatapojen ja -prosessien, digitalisaation, yhteisten ICT-palvelujen, tieto- ja kyberturvallisuuden, varautumisen ja riskienhallinnan kehittämiseen ja ohjaamiseen sekä niihin liittyvien ostopalvelujen hankintaan kaupallisilta ja hallinnon sisäisiltä palveluntuottajilta.

Määrärahaa voidaan käyttää myös julkisen hallinnon tuottavuutta lisäävien hankkeiden rahoittamiseen painottaen erityisesti hallitusohjelmaan kirjattuja hankkeita. Myönnettävän rahoituksen ehtona on hankesuunnitelma, joka sisältää kustannushyötyanalyysin ja suunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin sitoutuminen. Rahoitettavissa hankkeissa painotetaan toimeenpanon nopeutta ja hankkeen kautta saavutettavia säästöjä.

Määrärahaa voidaan lisäksi käyttää valtiovarainministeriön hallinnonalan palvelukeskusten ja niiden tuottamien palvelujen kehittämis-, korvaus- ja laajennusinvestointeihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

DigiFinland Oy:n pääomapalautus	-4 000
Digitaalinen henkilöllisyys	-1 150
Määrärahojen keskittäminen (siirto momentilta 28.20.10)	8 430
Määrärahojen keskittäminen (siirto momentilta 28.70.02)	2 290
Määrärahojen keskittäminen (siirto momentilta 28.70.20)	9 976
Palkkausmenojen siirto (siirto momentille 28.01.01)	-1 150
Siirtyneiden määrärahojen uudelleenbudjetointi	3 600
Tasomuutos (Lisätoimet 2024)	-1 600
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-3 600
Yhteensä	12 796

Momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	23 066 000
2024 II lisätalousarvio	23 402 000
2024 talousarvio	10 270 000
2023 tilinpäätös	13 933 000

(02.) Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilalahallinnon tietojärjestelmät ja hankintatoimen vaikuttavuus (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisen hankintailmoitusjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen (siirto momentille 28.20.01) (v. 2025 rahoitus)	-1 600
Kieku-tietojärjestelmän päivittäminen henkilöstöhallinnon osalta	200
Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentille 28.20.07) (v. 2025 rahoitus)	-2 460
Maksullisen toiminnan ulkopuoliset kehittämiskustannukset (siirto momentilta 28.20.07) (v. 2024 rahoitus)	4 350
Määrärahojen keskittäminen (siirto momentille 28.70.01)	-2 290
Palkkausmenojen siirto (siirto momentille 28.01.01)	-350
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-2 200
Yhteensä	-4 350

Momentin nimike on muutettu.

2024 talousarvio	4 350 000
2023 tilinpäätös	8 600 000

(05.) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän ICT-kustannukset	-100 000
Pelastustoimen tietohallinnon ja tiedonhallinnon kehittäminen	-4 200
Siirtyneiden määrärahojen uudelleenbudjetointi	25 000
Valmistelurahoituksen poisto	-900
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-25 000
Yhteensä	-105 100

2024 talousarvio	105 100 000
2023 tilinpäätös	5 100 000

(06.) Eräät Pohjois-Atlantin puolustusliitto NATO:n jäsenyydestä aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

2024 II lisätalousarvio	—
2023 tilinpäätös	15 700 000

(20.) Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määrärahojen keskittäminen (siirto momentille 28.70.01)	-9 976
Tarkentunut arvio	7 918
Tasomuutos (Lisätoimet 2024)	-1 600
Yhteensä	-3 658

2024 II lisätalousarvio	-1 200 000
2024 talousarvio	3 658 000
2023 tilinpäätös	30 031 000

(23.) Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	1 091 000
------------------	-----------

40. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 32 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon sekä laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun ylläpidon ja kehittämisen edellyttämän hintatuen ja alijäämätuen, kehittämis- ja käyttöönottohankkeiden, varautumistoimenpiteiden sekä EU:n rahoittamien hankkeiden kansallisen vastinrahoituksen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle tai sen tytäryhtiölle.

Selvitysosa: Momentilta myönnetyn määrärahan tavoitteena on turvata viranomaisradioverkkoon perustuvan viranomaisviestintäpalvelun käyttö ja ylläpito sekä uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun kehittäminen. Uuden viranomaisviestintäpalvelun kehittämishanke on käynnistetty ja hankkeen toteutuksesta vastaa Suomen Erillisverkot Oy.

Lisäksi momentilla myönnetyllä määrärahalla toteutetaan viranomaisverkon ja uuden viranomaisviestintäpalvelun varavoimaratkaisujen kovennukset ja ylläpito, joiden toteutuksesta vastaa Suomen Erillisverkot Oy.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarvearvion muutos	9 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-4 000
Yhteensä	5 000

2025 talousarvio	32 800 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	27 800 000
2023 tilinpäätös	21 200 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Selvitysosa: Yleisiä veroja ja maksuja koskeva lainsäädäntövalta sekä oikeus kantaa veroja kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan valtakunnalle. Ahvenanmaalaiset verovelvolliset maksavat pääsääntöisesti veroja valtiolle samoilla perusteilla kuin verovelvolliset muualla maassa. Tuloverolain (1535/1992) mukaan valtion progressiivisen tuloveroasteikon veroprosentteja alennetaan laskettaessa veron määrää niille verovelvollisille, joiden kotikunta sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa. Alhaisemmat marginaaliveroprosentit johtavat siihen, että ansiotulojen valtionverotus on Ahvenanmaalla kevyempää kuin Manner-Suomessa. Ahvenanmaan kuntien kunnallisveroprosentit ovat kuitenkin korkeammat kuin Manner-Suomen kunnissa ja näin ollen ansiotuloverotuksen taso kokonaisuudessa on vastaava Ahvenanmaalla ja Manner-Suomessa. Ahvenanmaan maakunnalle suoritetaan itsehallinnosta aiheutuvien menojen kattamiseksi vuosittain valtion varoista määrä, joka vahvistetaan itsehallintolain tarkoittamassa tasoituksessa ja verotasoituksessa. Ahvenanmaan valtuuskunta toimittaa tasoituksen ja verotasoituksen vuosittain jälkikäteen kultakin vuodelta. Tasoitusmäärä lasketaan siten, että valtion tilinpäätöksen mukaiset kyseisen vuoden tulot lukuun ottamatta ansio- ja pääomatuloveroja, yleisradioveroa, rajoitetusti verovelvollisten maksamaa lähdeveroa, yhteisöveroa, tonnistoveroa, arpajaisveroa sekä uusia valtion lainoja (tasoituspohja) kerrotaan tietyllä suhdeluvulla (tasoitusperuste).

Tasoitusmäärästä ja verotasoitusmäärästä maksetaan vuosittain ennakkoa, joka on otettava valtion talousarvioesitykseen. Ahvenanmaan valtuuskunta vahvistaa ennakon suuruuden. Vuotuisen ennakon arvioitu määrä lasketaan samoin perustein kuin lopullinen tasoitus ja verotasoitus.

Ahvenanmaan maakunnalle voidaan itsehallintolain mukaan myöntää myös ylimääräistä määrärahaa ja lisäävustusta poikkeuksellisissa olosuhteissa itsehallintolaissa tarkemmin säädetyin perustein. Myös näistä määrärahoista päättää Ahvenanmaan valtuuskunta. Itsehallintolain mukaan tasavallan presidentti vahvistaa tasoitusta koskevan valtuuskunnan päätöksen sekä edellä tarkoitettuja muita määrärahoja koskevat valtuuskunnan päätökset. Ahvenanmaan valtuuskunnan päätökset on vahvistettava niitä muuttamatta tai jätettävä vahvistamatta.

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 208 957 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 46 §:n mukaista tasoitusmäärää ja sitä koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suoritetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät nousta ennakkomaksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

Selvitysosa: Ahvenanmaan itsehallintolain 7 luku (Ahvenanmaan maakunnan talous) on uudistettu vuoden 2021 alusta lailla (98/2020). Lailla Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettua tasoitusperusteen muuttamisesta (911/2020) on tasoitusperuste korotettu 0,47 prosenttiin vuoden 2021 alusta lukien.

Tasoitusmäärä lasketaan siten, että valtion tilinpäätöksen mukaiset kyseisen vuoden tulot lukuun ottamatta ansio- ja pääomatuloveroja, yleisradioveroa, rajoitetusti verovelvollisten maksamaa lähdeveroa, yhteisöveroa, tonnistoveroa, arpajaisveroa sekä uusia valtion lainoja (tasoituspohja) kerrotaan tietyllä suhdeluvulla (tasoitusperuste).

Tasoitusmäärän laskennassa tulee itsehallintolain 46 §:n 2 momentin mukaan ottaa huomioon myös puolet Ahvenanmaan väestömäärässä tapahtuneesta muutoksesta suhteessa koko Suomen väestömäärään (Ahvenanmaan väestöosuus) 31 päivästä joulukuuta 2020 alkaen. Ahvenanmaan väestöosuuden määrittämiseksi käytetään kerrointa, joka annetaan viiden desimaalin tarkkuudella. Ahvenanmaan väestöosuuden kasvaessa tasoitusmäärää korotetaan ja

väestönsuuden vähetessä tasoitusmäärää alennetaan. Väestöosuuden muutokset otetaan huomioon toteutuneesta kehityksestä saatujen tietojen perusteella lopullisen tasoituksen määrässä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloarvioiden muutos	4 156
Yhteensä	4 156
2025 talousarvio	208 957 000
2024 II lisätalousarvio	1 859 000
2024 I lisätalousarvio	-2 969 000
2024 talousarvio	204 801 000
2023 tilinpäätös	198 415 589

34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 110 715 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 49 §:n mukaista verotasoitusmäärää ja sitä koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen verotasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

Selvitysosa: Verotasoituksena palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle vuosittain valtion varoista Ahvenanmaalla kunakin verovuotena maksuun pannut valtiollisten ansio- ja pääomatuloverojen, rajoitetusti verovelvollisten maksuman lähdeveron, yhteisöveron sekä tonnistoveron rahamäärät. Niin ikään palautetaan vuosittain Ahvenanmaalla maksettujen arpajaisverojen rahamäärät. Verotasoitus suoritetaan vuosittain jälkikäteen jokaiselta verovuodelta. Verotasoitusmäärästä maksetaan kuukausittain ennakkoa. Ennakkosumma lasketaan käyttämällä perustana aikaisemman verotuksen toteutumaa ja ennusteita.

Jos itsehallintolain 49 §:n 1 momentissa tarkoitettu yhteisöveron ja pääomatuloveron yhteenlaskettu toteutuma alittaa yli 10 prosentilla sen yhteisen rahamäärän, jonka Ahvenanmaan maakunta olisi saanut vastaavien verojen osalta käyttäen perusteena 46 §:n 1 ja 2 momentin mukaan laskettua tasoitusmäärää, kuuluu erotus 49 §:n 2 momentin mukaan maakunnalle.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloarvion muutos	-3 985
Yhteensä	-3 985
2025 talousarvio	110 715 000
2024 II lisätalousarvio	-6 305 000
2024 talousarvio	114 700 000
2023 tilinpäätös	122 550 421

35. Elpymis- ja palautumisvälineen rahoitus Ahvenanmaan maakunnalle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan maakunnan osuuksiin lupamenettelyjen ja viranomaisuudistusten voimavaroihin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

REPowerEU:hun liittyvää määrärahaa saa käyttää sen jälkeen, kun EU:n neuvosto on hyväksynyt REPowerEU-luvun osana Suomen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitystä.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Ahvenanmaan maakunnalle kuuluvien maksujen maksamiseen REPowerEU-ohjelmasta. Maakunnan hallituksen kanssa on yhteisymmärrys siitä, miten maakunnan osuus rahoituksesta määräytyy. Maakunnan osuus on sama kuin sen asukasluvun mukainen osuus on koko Suomen asukasluvusta eli 0,55 %.

REPowerEU-ohjelmaan sisältyy Ahvenanmaan maakunnan investointitoimenpide uusiutuvan energian osalta.

Määräraha on ennakkomaksu Ahvenanmaan maakunnalle maakunnan REPowerEU-ohjelman toimenpiteen rahoittamiseksi. Mikäli Ahvenanmaa ei saavuta REPowerEU-ohjelmassa Ahvenanmaan toimenpiteelle asetettuja tavoitteita ja välitavoitteita, tulee Ahvenanmaan maakunnan palauttaa ennakkomaksu Suomen valtiolle.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	700 000
2024 talousarvio	700 000

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

Selvitysosa: Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus on yhteensä n. 26,2 mrd. euroa ja mahdolliseen lisärahoitustarpeeseen on varattu 1 milj. euron arviomääräraha. Valtionavustuksia tai korvauksia sisältyy pääluokkiin 25, 26, 32, 33 ja 35.

Keskeiset uudistukset

Hallitusohjelman ja kevään 2024 kehysriihen päätösten mukaisesti ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta kehitetään teknologiaa hyödyntäen, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistetaan (terapia-takuu), terveydenhuollon asiakasmaksuja korotetaan, ajokorttitarkastukset rajataan palveluvalikoiman ulkopuolelle, Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollista työtä vähennetään, perustason terveydenhuollon hoitotakuu pidennetään 3 kuukauteen, iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta kevennetään, lastensuojelun henkilöstön sijaisten kelpoisuusvaatimusten joustavoitetaan ja vammaispalvelulaki uudistetaan siten, että se säilyy erityislakina.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnalliset ja vaikuttavuustavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 22 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisista tavoitteista, jotka valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi. Vuosille 2023—2026 vahvistettujen tavoitteiden mukaan mm.

- Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät perustason palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista
- Sote-henkilöstön riittävyyden, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset
- Toiminta on taloudellisesti kestävä ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun
- Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta
- Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy
- Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa

— Palvelujärjestelmän sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

— Kansallisesti ja yhteistyöalueittain suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita käsitellään lisäksi pääluokassa 33.

Pelastustoimen tavoitteet

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 8 §:ssä säädetään valtakunnallisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle, jotka valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi. Vuosille 2023—2026 vahvistettujen tavoitteiden mukaan mm.

— Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

— Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.

— Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.

— Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

— Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.

Sisäministeriön vaikuttavuustavoitteita kuvataan tarkemmin pääluokassa 26.

31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 153 414 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen.

Selvitysosa: Hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja yliopistollisen sairaalan sekä pelastustoimen riskitekijöiden perusteella.

Valtion rahoituksen määräytymistekijöiden osuudet¹⁾

Määräytymistekijä	%	1 000 euroa
Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä, josta	97,793	25 641 754
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve	79,186	20 763 003
Asukasmäärä	13,071	3 427 288
Asukastiheys	1,461	382 966
Vieraskielisyys	1,947	510 621
Kaksikielisyyys	0,487	127 655
Saamenkielisyyys	0,013	3 319
Saaristoisuus	0,110	28 850
Yliopistosairaalalisä	0,544	142 741
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	0,974	255 310

Määräytymistekijä	%	1 000 euroa
Pelastustoimi yhteensä, josta	2,207	578 755
Asukasmäärä	1,435	376 191
Asukastiheys	0,110	28 938
Riskitekijät	0,662	173 626

¹⁾ Taulukossa esitetään laskennallisen rahoituksen jakautuminen määräytymistekijöittäin. Esitetyistä luvuista ei ole vähennetty siirtymätasauksia.

Määräytymistekijöiden osuudet muuttuvat vuosittain määräytymistekijöiden ja hyvinvointialueiden tehtävämuutosten perusteella kohdistuvan rahoituksen muutosten mukaisesti.

Kullekin hyvinvointialueelle myönnetään valtion rahoituksena euromäärä, joka saadaan laskettaessa yhteen hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 13 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ja 21 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen laskennalliset kustannukset. Lisäksi alueet saavat siirtymätasauksia tai alueiden rahoituksesta vähennetään siirtymätasauksen mukainen erä lain 35 §:n mukaisesti.

Määräraha hyvinvointialueittain¹⁾

Hyvinvointialue	1 000 euroa	euroa/asukas
Helsinki	2 956 793	4 384
Vantaa+Kerava	1 199 087	4 198
Länsi-Uusimaa	1 956 429	3 953
Itä-Uusimaa	425 415	4 298
Keski-Uusimaa	862 801	4 200
Varsinais-Suomi	2 253 817	4 592
Satakunta	1 071 268	5 059
Kanta-Häme	794 429	4 686
Pirkanmaa	2 520 346	4 673
Päijät-Häme	955 952	4 675
Kymenlaakso	888 574	5 601
Etelä-Karjala	603 682	4 823
Etelä-Savo	753 579	5 801
Pohjois-Savo	1 288 615	5 192
Pohjois-Karjala	838 284	5 164
Keski-Suomi	1 276 944	4 673
Etelä-Pohjanmaa	965 326	5 006
Pohjanmaa	842 716	4 745
Keski-Pohjanmaa	333 299	4 921
Pohjois-Pohjanmaa	1 964 295	4 697
Kainuu	395 396	5 635
Lappi	1 006 361	5 713

¹⁾ Syksyllä 2024 tehtävä laskelmapäivitys vaikuttaa edelleen alueelliseen jakoon.

Määräraha tehtävittäin (1 000 euroa)

Sosiaali- ja terveydenhuolto	25 565 827
Pelastustoimi	587 580
Yhteensä	26 153 407

Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus on yhteensä n. 26,2 mrd. euroa v. 2025. Lisäksi hyvinvointialueet saavat asiakasmaksuja ja muita toimintatuloja sekä rahoitustuottoja.

Valtion hyvinvointialueille myöntämän sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisen rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain koko maan tasolla huomioimalla ennakoitu palvelutarpeen kasvu, kustannustason nousu sekä tehtävämuutokset. Lisäksi vuoden 2023 rahoituksen lakisääteinen jälkikäteistarkistus huomioidaan vuoden 2025 rahoituksessa. Rahoitukseen lisättävän jälkikäteistarkistuksen määrä on n. 1,46 mrd. euroa, josta n. 74 milj. euroa aiheutuu indeksitarkistuksesta vuodelle 2025 ja n. 30 milj. euroa jälkikäteistarkistusta laskettaessa huomioitavasta palvelutarpeen kasvusta. Jälkikäteistarkistuksen määrä tarkentuu kesällä 2024 sen jälkeen, kun hyvinvointialueet ovat raportoineet tilinpäätöstietonsa. Hyvinvointialueiden rahoituksen indeksikorotus on 2,72 % v. 2025 ja sen vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen n. 738 milj. euroa, josta vuoden 2023 rahoituksen jälkikäteistarkistukseen sisältyvä indeksikorotuksen määrä on n. 74 milj. euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun kustannusarvio on n. 273 milj. euroa, josta jälkikäteistarkistukseen sisältyvää palvelutarpeen kasvua on n. 30 milj. euroa vuodelle 2025. Vuodesta 2025 lähtien palvelutarpeen kasvusta huomioidaan 80 %. Vuoden 2025 siirtymätsaustien vaikutus rahoitukseen on n. -67 milj. euroa. Rahoituksessa on huomioitu hyvinvointialueille vuonna 2023 siirtyneitä tuloja ja kustannuksia tasaa- van vuoden 2024 talousarviossa päätetyn kertaerän poistuminen -531 412 000 euroa, potilasasiavastaavista ja sosiaali-asiavastaavista annetun lain kertaluonteisten kustannusten poistuminen -350 000 euroa, synnyttäneen äidin selvittä- mistä ja oikeusgeneettisiä vanhemmuustutkimuksia koskevan kertaluonteisen rahoituksen päättymisen -35 000 eu- roa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Vuoden 2023 laskennallinen rahoitus on perustunut nk. siirtolaskelmaan koskien kuntien vuo- den 2022 tilinpäätösten mukaisten kunnilta hyvinvointialueille siirtyneitä kustannuksia ja tuloja. Vuoden 2025 rahoituksessa on huomioitu vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa päätettyjen siirtolaskelmaa koskevien oikaisujen vai- kutus rahoitukseen. Oikaisujen myötä kuntien verotuloista tehtävän siirron tarkentumisesta johtuen hyvinvointialuei- den rahoitukseen kohdistetaan kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta siirtoa 559 000 euroa, joka palvelutarpeen kasvun ja indeksikorotuksen vaikutuksesta kasvattaa hyvinvointialueiden valtionrahoitusta yhteensä n. 1 milj. eurol- la. Oikaisujen vaikutus laskennallisen rahoituksen määrän muutoksen kautta yliopistosairaalalalisään on 4 000 euroa.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen vaikuttavina hallitusohjelman mukaisina tehtävälainsäädännön ja asiakasmaksu- säädösten muutoksina on otettu huomioon hoitotakuun pysyttäminen 14 vuorokaudessa -25 000 000 euroa, ikäänty- neiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen -30 000 000 euroa, keliakiakorvauksen vaikutus lääkärintausuntojen lisääntymiseen 1 000 000 euroa, lasten ja nuorten mielenterveyspal- veluiden vahvistaminen (terapiatakuu) 35 000 000 euroa, lastensuojelun jälkihuollon ikärajan laskun 23 vuoteen sääs- tövaikutuksen kasvu -12 000 000 eurolla -24 000 000 euroon, tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturvan varmistamisen kustannusvaikutuksen tarkentuminen -310 000 euroa, sosiaali- ja ter- veydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen -10 000 000 euroa, terveydenhuollon asiakasmaksu- jen korottaminen -50 000 000 euroa, erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevien säädösten uudistaminen -10 000 000 euroa ja vammaispalvelulain voimaantulon lykkääminen ja uusi soveltamisala 100 000 000 euroa. Lisäksi aiemmin tehtyihin säädösmuutoksiin perustuva rahoituslisäys on 19 195 000 euroa.

Lisäksi rahoituksessa on huomioitu vuosia 2025-2028 koskevan julkisen talouden suunnitelman mukaisesti seuraa- vien tehtävälainsäädännön ja asiakasmaksusäädösten muutosten vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen: ajokortti- tarkastusten rajaaminen palveluvalikoiman ulkopuolelle -5 000 000 euroa, asiakasmaksujen korottaminen -100 000 000 euroa, hoitotakuun pidennys 3 kuukauteen -130 000 000 euroa, iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen keventäminen -45 000 000 euroa, lasten ja nuorten terapiatakuun voimaantulon siirto alka-

maan 1.5.2025, kertaluonteinen säästö -11 600 000 euroa, lastensuojelun henkilöstön sijaisten kelpoisuusvaatimusten joustavoittaminen -2 000 000 euroa, sairaaloiden ja päivystysten sekä erikoissairaanhoidon työnjaon säästön pieneminen suhteessa hallitusohjelmassa linjattuun 10 000 000 euroa ja vammaispalvelulain uudistus siten, että laki säilyy erityislakina -70 000 000 euroa suhteessa hallitusohjelmassa päätettyyn 100 000 000 euroon.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ajokorttitarkastusten rajaaminen palveluvalikoiman ulkopuolelle (Lisätoimet 2024)	-5 000
Asiakasmaksujen korottaminen (Lisätoimet 2024)	-100 000
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-130 000
Hoitotakuu (pidetään voimassa 1.9.2023 voimaantullut 14 vrk hoitotakuu) (HO 2023)	-25 000
Hoitotakuun toteutus (pmi Marinin hallitus)	14 800
Hyvinvointialueille vuonna 2023 siirtyneitä tuloja ja kustannuksia tasaavan kertaerän poistuminen	-531 412
Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen (HO 2023) (BudjL)	-30 000
Indeksikorotuksen määrä	664 457
Indeksikorotus (vuoden 2022 kustannuspohjan korjaus Ltae2 2024)	35
Ikäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen keventäminen (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-45 000
Jälkikäteistarkistus (indeksikorotus)	73 572
Jälkikäteistarkistus (palvelujen kysynnän kasvu)	30 165
Jälkikäteistarkistus (rahoituslain 10 §)	1 359 814
Keliakiakorvaus, lääkärinlausuntojen lisääntyminen (HO 2023) (BudjL)	1 000
Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta tehtävän siirron tarkentuminen (siirto momentilta 28.90.30 Ltae2 2024)	559
Lasten ja nuorten terapiatakuu (HO 2023)	35 000
Lasten ja nuorten terapiatakuun voimaantulon siirto alkamaan 1.5.2025, kertaluonteinen säästö (Lisätoimet 2024 suhteessa HO 2023) (BudjL)	-11 600
Lastensuojelulain muuttaminen (jälkihuollon ikärajan laskeminen) (HO 2023) (BudjL)	-12 000
Lastensuojelun henkilöstön kelpoisuusvaatimusten joustavoittaminen (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-2 000
Mielenterveyslain muuttaminen (tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturva, summan tarkennus vuodelle 2025 (HO 2023)	-310
Palvelujen kysynnän kasvu	240 557
Palvelujen kysynnän kasvu (vuoden 2022 kustannuspohjan korjaus Ltae2 2024)	14
Potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain kertaluonteisten kustannusten poistuminen	-350
Potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain pysyvien kustannusten kasvu	45
Sairaaloiden ja päivystysten sekä esh työnjaon säästön pieneminen (suhteessa HO 2023)	10 000
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyövän seulonnan laajennus uusiin ikäluokkiin, pmi Marinin hallitus)	1 750
Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen (HO 2023)	-10 000
Sote-valvontalaki (pmi Marinin hallitus)	2 600
Synnyttäneen äidin selvittämistä ja oikeusgeneettisiä vanhemmuustutkimuksia koskevan kertaluonteisen rahoituksen päättäminen	-35
Terveydenhuollon asiakasmaksujen korottaminen (HO 2023)	-50 000
Uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset (HO 2023)	-10 000
Vammaispalvelulain uudistus (Lisätoimet 2024) (BudjL)	-70 000
Vammaispalvelulain voimaantulon lykkääminen ja uusi soveltamisala (HO 2023)	100 000
Vuoden 2024 siirtymätasausten poistaminen	103 979

Vuoden 2025 siirtymätasaukset	-67 101
Yliopistosairaалаліsän rahoitus (vuoden 2022 kustannuspohjan korjaus Ltae2 2024)	4
Yhteensä	1 538 543

2025 talousarvio	26 153 414 000
2024 II lisätalousarvio	554 000
2024 talousarvio	24 614 871 000
2023 tilinpäätös	20 777 000 512

32. Hyvinvointialueiden lisärahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 11 §:n mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen.

Selvitysosa: Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n mukaan 2—4 luvussa säädetyn lakisääteisen rahoituksen lisäksi hyvinvointialueilla on oikeus saada valtiolta rahoitusta se määrä, joka on tarpeen sosiaali- ja terveystalvelujen ja pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi, jos rahoituksen taso muutoin vaarantaisi perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen tai perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämisen. Lisärahoitus myönnetään rahoituslain 26 §:n mukaisen menettelyn perusteella.

2025 talousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	1 000 000
2023 tilinpäätös	—

(33.) Valtionavustus hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

2023 tilinpäätös	350 000 000
------------------	-------------

90. Kuntien tukeminen

Selvitysosa: Kunnan perustalvelujen valtionosuudella ja verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella pyritään turvaamaan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät perustalvelut eri osissa maata ja tasapainottamaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja niiden kokonaisrahoitusta alueittain ja kuntaryhmittäin. Valtionosuuden perusteena olevat laskennalliset kustannukset perustuvat keskeisesti ikäryhmittäisiin kustannuksiin. Koska merkittävä osa kuntien tehtävistä ja kustannuksista koskee varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta, kunnan perustalvelujen valtionosuuden ikäryhmittäisissä kustannuksissa painottuvat erityisesti lapsi- ja nuorisoiäloluokat. Muita laskennallisten kustannusten määräytymistekijöitä ovat työttömyyskerroin, vieraskielisyyskerroin, kaksikielisyys, saaristoisuus, asukas-tiheyskerroin ja koulutustaustakerroin.

Kriteerien toinen osa muodostuu lisäosista, jotka ovat syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaiden kotiseutualueen kunnan lisäosat.

Kuntien yhdistyessä syntyvälle uudelle kunnalle voidaan maksaa valtion talousarvion rajoissa harkinnanvaraista yhdistymisavustusta. Harkinnanvaraista yhdistymisavustusta voidaan maksaa myös vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan yhdistymiseen. Lisäksi valtio voi maksaa kunnalle korvausta kuntien yhdistymisestä aiheutuvasta valtionosuuden vähenemisestä. Harkinnanvarainen yhdistymisavustus tulee käyttää uuden kunnan talouden vahvistami-

seen. Harkinnanvaraisten yhdistymisavustusten yhteismäärä vähennetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Jos harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen varattua euromäärää ei kokonaisuudessaan käytetä varainhoitovuoden aikana, jäljelle jäänyt osa palautetaan kunnille asukasta kohden yhtä suurena osuutena varainhoitovuotta seuraavan vuoden aikana.

Kunnille maksetaan veroperustemuutoksista aiheutuvia kunnan verotulojen vähentymistä vastaavia kompensatioita. Kompensatiot maksetaan valtion talousarvion momentilta 28.90.35.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta osoitetaan rahoitusta kuntien harkinnanvaraiseen valtionosuuden korottamiseen.

Keskeiset uudistukset

Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alussa valtiolta kunnille. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy myös nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta. Työ- ja elinkeinopalvelut ovat kunnille uusi valtionosuustehtävä. Tehtävien järjestämisvastuun siirto toteutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain (618/2021) 21 §:n mukaisesti siten, että valtionosuus on 100 prosenttia uusien ja laajentuvien valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista. Työttömyysturvan rahoitusvastuun laajentaminen toteutetaan uudistuksen voimaantulohetkellä kustannusneutraalisti valtion ja kuntien välillä. Rahoitusvastuun laajennus korvataan kunnille täysimääräisesti poikkileikkaustilanteessa tehtävällä korvauksella. Korvaus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän kautta. Korvauksen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Hallitusohjelman mukaisesti kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia ei kuitenkaan koroteta vuosina 2024—2027. Korvauksen taso tarkistetaan seuraavan kerran varainhoitovuodelle 2028.

Samanaikaisesti TE-uudistuksen kanssa vuoden 2025 alussa voimaan tuleva kotoutumislain kokonaisuudistus lisää kunnan vastuuta kotoutumisen edistämässä. Kotoutumisen alkuvaiheen palvelut kootaan uudeksi kunnan kotoutumishjelmaksi. Maahan muuttaneelle laaditaan kotoutumissuunnitelma, jossa sovitaan, mihin kunnan kotoutumishjelman mukaisiin palveluihin hän osallistuu. Uudistus yksinkertaistaa myös rahoitusjärjestelmää, jonka perustella valtio maksaa kunnille korvauksia kotoutumisen edistämistä. Uudistus toteutetaan valtion ja kuntien välillä kustannusneutraalisti siten, että valtionosuus on 100 prosenttia uusien ja laajentuvien valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaisesti kunnilta hyvinvointialueiden rahoitukseen siirrettävät tulot tarkistetaan vuoden 2022 tilinpäätöstietojen ja valmistuneen verotuksen mukaisten maksuunpantujen verotulojen perusteella koko maan tasolla hyvinvointialueille siirtyviä kustannuksia vastaaviksi. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon peruspalvelujen valtionosuudessa vuodesta 2024 lukien. Jos kunnilta on tarkistuksen perusteella koko maan tasolla siirtynyt tuloja vähemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä vähennetään kunnille myönnettävästä valtionosuudesta. Jos tuloja on siirtynyt enemmän kuin kustannuksia, erotusta vastaava määrä lisätään kunnille myönnettävään valtionosuuteen. Vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden lisäyksenä tai vähennyksenä vuosina 2025—2027 kunakin vuonna yksi kolmasosa.

Vaikuttavuustavoitteet

Kuntien järjestämän esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen ja kulttuuritoimen tavoitteena on varhaiskasvatuksen, koulutuksen sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen varmistaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Kunnille myönnettävän rahoituksen keskeisiä tavoitteita ovat sivistyksellisten perusoikeuksien turvaaminen asuinpaikasta riippumatta jokaiselle lapselle, oppilaalle ja opiskelijalle hänen kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaan sekä osana kansalaisten sivistyksellisiä oikeuksia turvata jokaiselle mahdollisuus kehittää itseään kirjasto-, tieto- ja kulttuuripalveluilla.

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tarjota kunnan asukkailla mahdollisuus osallistua taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 276 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen maksamiseen
- 3) kotikuntaa vailla olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvausten maksamiseen
- 4) yksityisen opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnäköveroä vastaavan euromäärän maksamiseen liittyen yksityisen perusopetuksen järjestäjille maksettaviin kotikuntakorvauksiin
- 5) enintään 10 000 000 euroa valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen
- 6) enintään 1 500 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)**Kunnan peruspalvelujen valtionosuus**

<i>Laskennalliset kustannukset</i>	10 549 768
— ikärakenne	8 397 421
— työttömyys	384 950
— kaksikielisyys	105 700
— vieraskielisyys	987 934
— asukastiheys	208 433
— saaristoisuus	14 724
— saaristo-osakunta	9 633
— koulutustausta	156 268
— laaja työttömyys	284 705

<i>Kuntien rahoitusosuus</i>	7 928 145
------------------------------	-----------

Valtionosuus	2 621 623
---------------------	------------------

Lisäosat	296 213
-----------------	----------------

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	820 911
---	----------------

Valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	10 000
---	---------------

Kirjastojen perustamiskustannusten valtionavustusten siirto	1 500
--	--------------

Kotikuntaa vailla olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvaukset (valtio korvaa)	22 451
--	---------------

Yksityisten opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnäkövero	8 848
---	--------------

Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset	-505 347
Yhteensä	3 276 200

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 24,85. Valtionosuuksien määräytymisen perusteena oleva vuoden vaihteen 2023/2024 asukasluku on 5 573 310.

Määrärahan mitoitukseen liittyvät hallituksen esitykset ja muut muutokset

Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alussa valtiolta kunnille. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy myös nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta. Samanaikaisesti TE-uudistuksen kanssa vuoden 2025 alussa voimaan tuleva kotoutumislain kokonaisuudistus lisää kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisessä. TE-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteydessä työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenteilta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen tehtävät rahoituksen siirrot ovat yhteensä 874 035 000 euroa, josta työ- ja elinkeinopalvelujen rahoitukseen ja kotoutumistehtäviin liittyvät siirrot ovat 657 954 000 euroa ja työttömyysetuuksien laajenevaan rahoitusvastuuseen liittyvät siirrot 216 081 000 euroa.

Valtionosuuden tasossa on vuonna 2025 huomioitu uusina ja laajenevina tehtävinä 38 100 000 euroa liittyen oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistukseen, 8 583 000 euroa liittyen kolmen vuosiviikkotunnin lisäämiseen perusopetukseen, 5 790 000 euroa liittyen B1-kielen opetuksen lisäämiseen yhdellä vuosiviikkotunnilla, 4 940 000 euroa liittyen maahanmuuttajaaitien aseman parantamiseen kotoutumispalveluissa sekä 500 000 euroa liittyen ruotsinkieliseen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen. Lisäksi valtionosuuden tasossa on otettu huomioon vähennyksenä 37 000 000 euroa liittyen työllisyysmäärärahojen alentamiseen, 25 000 000 euroa liittyen kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen, 18 650 000 euroa liittyen kuntien työllistämisvelvoitteen kumoamiseen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta sekä 913 000 liittyen pakolaiskiintiön laskusta johtuvaan kotoutumiskoulutuksen vähenemiseen.

Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2025 huomioon 167 052 000 euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuoden 2023 osalta. Lisäksi valtionosuuden tasossa otetaan vuonna 2025 huomioon vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen 192 000 000 valtionosuuden lisäykseen päättymisen ja siihen liittyvä 64 000 000 euron määräaikainen vähennys. Valtionosuuden tasossa huomioidaan vuodesta 2025 alkaen myös 277 000 000 euron pysyvä valtionosuuden lisäys, jolla lievennetään sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja rahoituksen jälkikäteistarkistuksesta johtuvia valtionosuusvaikutuksia.

Vuonna 2025 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,1 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys 76 215 000 euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024—2027. Vuonna 2025 vähennys pienentää valtionosuutta 24 585 000 euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Hallitusohjelman mukaisesti kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia ei kuitenkaan koroteta vuosina 2024—2027. Korvauksen taso tarkistetaan seuraavan kerran varainhoitovuodelle 2028.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään sote-uudistuksen jälkeen ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2025. Tarkistuksen valtionosuusvaikutus on 6 205 000 euroa valtionosuutta vähentävä, kun huomioidaan sote-siirtolaskelman yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirretyt kustannukset ja tulot.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 21,92 prosentista 24,85 prosenttiin vuonna 2025. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 4,83 prosenttiyksikköä liittyen TE-uudistuksen yhteydessä tehtäviin pysyviin valtionosuuden lisäyksiin, 2,63 prosenttiyksikköä liittyen sote-uudistuksen valtionosuusvaikutusta lieventävään pysyvään valtionosuuden lisäykseen liittyen, 0,69 prosenttiyksikköä liittyen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon

tarkistukseen siten, että tarkistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuden laskennassa käytettävä kustannuspohja korjataan vastaamaan sote-uudistuksen jälkeistä tilannetta sekä 0,01 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 %. Valtionosuusprosentin muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 4,76 prosenttiyksikköä liittyen sote-uudistuksen johdosta valtionosuuteen tehtäviin pysyviin vähennyksiin, 0,24 prosenttiyksikköä liittyen kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen sekä 0,23 prosenttiyksikköä liittyen hallitusohjelman mukaisen indeksisäästön toteutukseen.

Valtionosuuden tasossa on vuonna 2025 huomioitu 5 500 000 euron vähennys liittyen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ja 5 500 000 euron vähennys liittyen kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen (siirto momentille 28.90.31). Kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen on vuonna 2025 varattu 10 000 000 euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen, laskentaperusteet (1 000 euroa)

Perushinta	Laskennallinen kustannus
Ikärakenteen mukaan	
— 0—5-vuotiaat (8 159,23 euroa/as)	2 315 932
— 6-vuotiaat (8 657,76 euroa/as)	456 610
— 7—12-vuotiaat (7 301,26 euroa/as)	2 643 867
— 13—15-vuotiaat (12 489,77 euroa/as)	2 397 336
— 16 vuotta täyttäneet (63,85 euroa/as)	298 989
— 18—64-vuotiaat (87,46 euroa/as)	284 687
Työttömyyden mukaan (69,04 euroa/as)	384 950
Kaksikielisyyden mukaan (293,04 euroa/as)	105 700
Vieraskielisyyden mukaan (1 779,26 euroa/as)	987 934
Asukastiheyden mukaan (41,39 euroa/as)	208 433
Saaristoisuuden mukaan (403,34 euroa/as)	14 724
Saaristo-osakunta -aseman mukaan (295,04 euroa/as)	9 633
Koulutustaustan mukaan (28,34 euroa/as)	156 268
Laajan työttömyyden mukaan (769,39 euroa/as)	284 705
Yhteensä	10 549 768

Kuntien rahoitusosuus

Asukasluku	5 573 310
Rahoitusosuus, euroa/as	1 422,52
Rahoitusosuus, 1 000 euroa	7 928 145

Syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat (1 000 euroa)

Perushinta	
Syrjäisyyden mukaan (64,53 euroa/as)	66 642
Työpaikkaomavaraisuuden mukaan (13,51 euroa/as)	75 068
Saamelaisten kotiseutualueen kunnan mukaan (943,50 euroa/as)	1 203
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa (19,91 euroa/as)	110 965
Asukasmäärän kasvun lisäosa (10,56 euroa/as)	42 335
Yhteensä	296 213

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (1 000 euroa)

Lisäykset	Vähennykset	Netto
923 527	-102 616	820 911

Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset (1 000 euroa)

— verotulotasauksen muutoksen neutralisointi	-136 942
— aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvä vähennys	-50
— kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta	-343 381
— kuntien valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	-10 000
— siirto momentille 28.90.31 vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	-5 500
— siirto momentille 28.90.31 kuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen	-5 500
— kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten taseus vuoden 2023 osalta	-167 052
— hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tasoittamiseksi vuodelle 2024 tehtyyn määräaikaiseen lisäyksen liittyvä vähennys	-64 000
— kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus	216 081
— vuonna 2024 käyttämättä jääneiden kuntien yhdistymisavustusten palautus	10 997
Yhteensä	-505 347

Muu rahoitus (1 000 euroa)

Kotikuntaa vailla olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvaukset (valtio korvaa)	22 451
Yksityisen opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnalisävero	8 848

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus laskennalliseen valtionosuuteen	17 848
B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla	5 790
Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tarkentuminen (siirto momentille 28.89.31)	-559
Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tasoittamiseksi vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen lisäyksen päättymisen	-192 000
Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan siirron tasoittamiseksi vuodelle 2024 tehtyyn määräaikaiseen lisäykseen liittyvä vähennys	-64 000
Indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys	-24 585
Indeksikorotus	76 215
Kirjastojen perustamiskustannushankkeet	-100
Kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen perusopetukseen (HO 2023) (BudjL)	8 583
Kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos	10 519
Kotoutumislain kokonaisuudistuksen rahoitus (siirto momentille 32.50.30)	-22 915
Kotoutumislain kokonaisuudistuksen rahoitus (siirto momentilta 32.50.03)	11 575
Kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten taseus vuoden 2023 osalta	-167 052
Kuntien työllistämisvelvoitteen kumoaminen (57 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat) (HO2023) (BudjL)	-18 650
Kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkaminen (Lisätoimet 2024)	-25 000
Maahanmuuttajaaitien aseman parantaminen (HO 2023) (BudjL)	4 940
Muut muutokset	-242

Oppilaitosten perustamiskustannushankkeet	-600
Oppimisen tuen uudistaminen (HO 2023) (BudjL)	38 100
Pakolaiskiintiön lasku 500 henkilöön, kotoutumiskoulutus (HO 2023) (BudjL)	-913
Perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos vuonna 2025 (vuoden 2023 toteutumatieto)	-12 257
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO 2023) (BudjL)	500
Sote-siirtolaskelman kuntavaikutusten lieventäminen	277 000
TE-uudistus; ansioturvan kuntaosuuden siirto kunnille (siirto momentilta 33.20.50)	79 334
TE-uudistus; ansioturvan palkkatuen ja starttirahan siirto kunnille (siirto momentilta 33.20.50)	39 000
TE-uudistus; ELY-keskusten toimintamenojen siirto kunnille (siirto momentilta 32.01.02)	6 880
TE-uudistus; julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden rahoituksen siirto kunnille (siirto momentilta 32.30.51)	202 711
TE-uudistus; perusturvan kuntaosuuden siirto kunnille (siirto momentilta 33.20.52)	136 747
TE-uudistus; perusturvan palkkatuen ja starttirahan siirto kunnille (siirto momentilta 33.20.52)	136 000
TE-uudistus; TE-toimistojen toimintamenojen siirto kunnille (siirto momentilta 32.01.03)	246 053
TE-uudistus; työurien pidentämistä koskevien toimien rahoituksen siirto kunnille (siirto momentilta 32.30.55)	38 650
Työllisyysmäärärahojen alentaminen (HO 2023) (BudjL)	-37 000
Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vuodelle 2025	-6 205
Valtionosuuden lisäosien muutos	9 615
Vuonna 2024 käyttämättä jääneiden kuntien yhdistymisavustusten palautus	10 997
Yksityisten opetuksenjärjestäjien ja yliopistojen arvonnlisäveron muutos	896
Yhteensä	785 875

2025 talousarvio	3 276 200 000
2024 II lisätalousarvio	10 511 000
2024 talousarvio	2 490 325 000
2023 tilinpäätös	2 772 034 856

31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 400 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 16 §:n mukaisiin erityisiin selvityksiin sekä kuntien yhdistymisselvityksiin
- 2) enintään 5 500 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 56 a §:n mukaisiin vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien yhdistymisavustuksiin
- 3) enintään 5 500 000 euroa kuntarakennelain (1698/2009) 41 §:n mukaisiin kuntien harkinnanvaraisiin yhdistymisavustuksiin sekä 44 §:n mukaisiin valtionosuusmenetyksen kompensatioihin.

Selvitysosa: Kuntarakennelain (1698/2009) 56 a §:n mukaan kuntien yhdistyessä syntyvälle uudelle kunnalle voidaan maksaa valtion talousarvion rajoissa harkinnanvaraista yhdistymisavustusta, jos yhdistyminen koskee vaikeassa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa. Lisäksi kunnille voidaan maksaa kuntarakennelain 41 §:ssä säädettyä harkinnanvaraista yhdistymisavustusta sekä lain 44 §:ssä säädettyä yhdistymisen aiheuttamaa valtionosuuden vähene-
misen kompensatiota.

Määrärahasta 11 000 000 euroa on siirtoa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta (28.90.30). Jos yhdistymisavustuksiin varattua euromäärää ei kokonaisuudessaan käytetä varainhoitovuoden aikana, tulee jäljelle jäänyt osa kuntara-

kennelain 56 a §:n ja 59 §:n mukaan palauttaa kunnille asukasta kohden yhtä suurena osuutena viimeistään varainhoitovuotta seuraavan vuoden aikana.

2025 talousarvio	11 400 000
2024 talousarvio	11 400 000
2023 tilinpäätös	1 052 007

(32.) *Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (siirtomääräraha 3 v)*

2023 tilinpäätös	3 500 000
------------------	-----------

35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 540 501 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 33 §:n mukaisten veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä	-340 000
Muiden vuodelle 2025 esitettävien veroperustemuutoksien vaikutus	32 501
Yhteensä	-307 499

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	540 501 000
2024 talousarvio	848 000 000
2023 tilinpäätös	851 000 005

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

Selvitysosa: Työllisyyttä ja elinkeinoelämää tuetaan energiaverotuella.

Yleisillä energiaverotuilla edistetään ammattimaisen toiminnan ja energiaintensiivisen teollisuuden kilpailukykyä sekä uusiutuvien energialähteiden kilpailukykyä ja käyttöä. Maa- ja puutarhatalouden energiaverotuella tuetaan maatalouden tulonmuodostusta.

41. *Energiaverotuki (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 57 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hakemuksesta maksettavaan

1) maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetussa laissa (603/2006) tarkoitettuun palautukseen

2) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 8 a §:ssä tarkoitettuun energiaintensiivisten yritysten veronpalautukseen.

Selvitysosa: Momentin loppusummaa pienentää energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautuksen poistaminen vuodesta 2025 alkaen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1. Maatalouden energiaveron palautus	46 000 000
2. Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus	11 000 000
Yhteensä	57 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Energiainsentiivisten yritysten veronpalautusten poistaminen	-13 000
Yhteensä	-13 000

2025 talousarvio	57 000 000
2024 talousarvio	70 000 000
2023 tilinpäätös	80 774 970

(80.) Lainat ja takaukset sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhteisöille (siirtomääräraha 2 v)

2023 tilinpäätös	—
------------------	---

92. EU ja kansainväliset järjestöt

Suostumus

Valtioneuvosto voi päättää vakauseräyksen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (1196/2014) 2 § 1 momentissa tarkoitetun toisen sopimuspuolen rahasto-osuuden väliaikaista siirtoa koskevan pyynnön esittämisestä enintään 3 502 500 000 euron määrään saakka.

03. Rahoitusvakauseräyksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 967 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Rahoitusvakauseräyksen on luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytystä ja kriisinratkaisua koskevan EU-direktiivin johdosta Suomeen vuonna 2015 perustettu viranomaislainen. Virastolle on säädetty direktiivissä ja yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskevassa asetuksessa tarkemmin määritellyt kriisinratkaisun ennakkointiin liittyvät viranomaistehtävät ja valtuudet ongelmalaitosten toiminnan hallittuun uudelleenjärjestelyyn ja mahdolliseen alasajoon. Lisäksi virastolla on arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolten kriisitilanteiden hallintaan ja niihin varautumiseen liittyviä tehtäviä.

Rahoitusvakauseräyksen toimivaltaan kuuluu myös talletussuojajärjestelmän ylläpito, mukaan lukien pankkisektorilta kerättävillä talletussuojamaksuilla kartutettavan talletussuojarahaston hallinnointi ja sijoitustoiminta. Sijoitustoiminnan kulut katetaan rahaston varoista. Virasto ylläpitää myös huoltovarmuustilijärjestelmää, jolla turvataan päivittäis-

maksamisen jatkuvuutta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Rahoitusvakausviraston edistää julkisen talouden kestävyyttä minimoimalla mahdollisten pankkikriisien kustannuksia ja ylläpitämällä uskottavaa talletussuojaa ja kriisinratkaisumekanismia. Viranomaisen toiminnasta aiheutuva kukut katetaan täysin toimialalta kerättävin veronluonteisin hallintomaksuin.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 11.19.11.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	4,2	>4,0	>4,0
Sairauspoissaolot, pv/htv	3,0	<8,0	<8,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	7 949	8 659	9 705
Bruttotulot	217	579	788
Nettomenot	7 732	8 080	8 917
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 042		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 248		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Huoltovarmuustilijärjestelmän ylläpitokustannukset	899
Kriisinratkaisuhuotokyvyn kehittäminen	-54
Talletussuojan maksatusjärjestelmän ylläpito ja kehitys	84
Palkkausten tarkistukset	9
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	50
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-101
Yhteensä	887
2025 talousarvio	8 967 000
2024 talousarvio	8 080 000
2023 tilinpäätös	6 248 000

20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n jäsenvaltioiden valtuuskuntien matkakulujen korvaamisesta annetun päätöksen mukaisen matkustusmenojen sekä matkustusmenoihin liittyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Euroopan unioni maksaa neuvoston ja sen työryhmien kokouksiin osallistumisesta aiheutuvien matkamenojen korvauksen ennakoon jäsenmaille. Jäsenvaltio saa vuotuisen kokonaismäärärahan, joka on kullekin

jäsenvaltiolle vahvistettu prosentuaalinen osuus EU:n talousarvion yleiset kokouskulut -alamomentin määrärahasta. Siltä osin kuin matkustamisesta aiheutuu menoja, joita EU ei hyväksy korvattavaksi, ne maksetaan toimintameno-määrärahoista. Jäsenvaltioiden on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä neuvoston pääsihteerille tili-tys jäsenvaltiolle osoitetun määrärahan käytöstä.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.28.93.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	1 400 000
2024 talousarvio	1 400 000
2023 tilinpäätös	1 000 000

40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 15 037 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

Selvitysosa: Suomen katsotaan hyötyvän Pohjoismaiden Investointipankin sijainnista Helsingissä vuosittain noin 15 037 000 euroa, mikä vastaa pankin vuonna 2023 henkilökuntansa palkoista pidättämien verojen määrää. Määrärahan tarkoituksena on vahvistaa pankin asemaa erityisesti kansainvälisillä markkinoilla. Sitä ei ole tarkoitettu käytettäväksi lisätujen antamiseksi pankin henkilökunnalle. Järjestelystä sovittiin aikanaan 10.11.1997 Helsingissä pidetyssä Pohjoismaiden valtiovarainministereiden kokouksessa. Isäntämaakorvauksesta on nimenomainen säännös (artikla VIII) Suomen valtion ja pankin välisessä isäntämaasopimuksessa. Koska Pohjoismaiden ympäristörahoitus-yhtiön ja Pohjoismaiden kehitysrahaston työntekijät ovat muodollisesti Pohjoismaiden investointipankin palkkaamia, sisältyy isäntämaakorvaukseen myös edellä mainittujen instituutioiden työntekijöiden maksamat palkkaverot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvio toteutumien perusteella	1 237
Yhteensä	1 237

2025 talousarvio	15 037 000
2024 talousarvio	13 800 000
2023 tilinpäätös	13 255 799

66. Ukrainan makrotaloudellisen rahoitusavun korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan unionin Ukrainan makrotaloudellinen rahoitusapu plus -välineen koroista aiheutu-vien menojen maksamiseen Euroopan komissiolle.

Selvitysosa: Euroopan unionin päätti joulukuussa 2022 välineen perustamisesta tuen antamiseksi Ukrainalle vuonna 2023 (makrotaloudellinen rahoitusapu plus). Ukrainalle annettiin välineestä vuoden 2023 aikana 18 mrd. eu-roa rahoitusapua. Eduskunnan suuren valiokunnan hyväksymän järjestelyn mukaisesti jäsenvaltiot sitoutuivat komis-sion kanssa tehtävillä sopimuksilla kattamaan Ukrainan makrotaloudellinen rahoitusapu plus -välineen korkokustan-

nukset BKTL-avaimeen perusteella määräytyvillä jäsenvaltioiden suhteellisilla maksuosuuksilla. Suomen osuus korkokustannuksista vuonna 2025 on arviolta noin 10 milj. euroa.

2025 talousarvio	10 000 000
2024 talousarvio	10 000 000

67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen

2) vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

2025 talousarvio	10 000
2024 talousarvio	10 000
2023 tilinpäätös	—

68. Suomen osuus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin pääoman korottamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 100 000 euroa

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EBRD:n pääomankorotus (siirto momentilta 24.30.69)	10 100
Toteutuman perusteella arvioitu muutos	-6 200
Yhteensä	3 900

Momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	10 100 000
2024 talousarvio	6 200 000
2023 tilinpäätös	14 673 221

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 564 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan unionille suoritettavien arvonlisäveropohjaan, kierrättämättömään muovipakkausjätteen määrään ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen

2) komission esittämiin mahdollisiin pyyntöihin asettaa väliaikaisesti käteisvaroja komission käyttöön Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 9 artiklan nojalla tai neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan nojalla.

Selvitysosa: EU:n talousarvion rahoittamiseen annettavista varoista ja jäsenvaltioiden maksuosuuksista säädetään EU:n omia varoja koskevassa neuvoston päätöksessä (EU/Euratom 2020/2053).

EU:n omat varat sisältävät:

- 1) sekalaisia tuloja ja perinteisiä omia varoja eli tulleja ja sokerin tuotantomaksuja
- 2) jäsenvaltioiden suoritettavat arvonlisäveropohjaan, kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään ja bruttokansantuloon perustuvat maksut (ALV-maksu, muovimaksu ja BKTL-maksu).

Suomen EU:n puolesta keräämät perinteiset omat varat eivät kantopalkkioita lukuun ottamatta sisälly Suomen valtion talousarvioon.

ALV-, muovi- ja BKTL-maksun tarkemmat laskentaperusteet sisältyvät seuraaviin asetuksiin:

- 1) N:o 1150/2000: neuvoston asetus (EY) EU:n omista varoista tehdyn päätöksen soveltamisesta
- 2) N:o 1553/1989: neuvoston asetus (EY) arvonlisäverosta kertyvien omien varojen kannon lopullisesta menettelyistä siten kuin muutettuna asetuksella (EU, Euratom) 2021/769
- 3) N:o 2021/770: neuvoston asetus (EU, Euratom) kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvien omien varojen laskennasta, kyseisten omien varojen käyttöön asettamisessa noudatettavista menetelmistä ja menettelyistä, käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä sekä bruttokansantuloon perustuvien omien varojen tietyistä näkökohdista
- 4) N:o 549/2013: neuvoston ja parlamentin asetus (EU) Euroopan kansantalouden tilinpito- ja aluetilinpitojärjestelmästä Euroopan unionissa.

Vuosi 2025 on EU:n seuraavan rahoituskehyskauden 2021—2027 viides varainhoitovuosi. Määrärahataso perustuu komission esitykseen Euroopan unionin monivuotisen rahoituskehyksen maksukaton tasosta vuodelle 2025.

Komissio voi esittää jäsenvaltiolle lisäpyyntöjä tarvittavien varojen asettamiseksi komission käyttöön tilanteessa, jossa unionin talousarvion budjetoidut määrärahat eivät ole riittävät unionin käteisvarojen tarpeen kattamiseksi.

Elpymisvälineen 750 mrd. euron lainaan liittyvien unionin velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi komissio voi neuvoston päätöksen 2020/2053 9 artiklan 4 ja 5 kohdan nojalla pyytää jäsenvaltioilta käyttöönsä väliaikaisesti käteisvaroja. Käteisvarojen suurin vuotuinen määrä on päätöksen 9 artiklan 6 kohdan nojalla rajoitettu jäsenvaltion BKTL-perusteiseen suhteelliseen osuuteen päätöksen 6 artiklassa tarkoitetusta 0,6 prosentin omien varojen enimmäismäärän poikkeuksellisesta kasvattamisesta.

Perinteisten, ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisessa sovellettavista menetelmistä ja menettelyistä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklassa on säännöksiä käteisvarojen käyttöön asettamisesta tietyissä tilanteissa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut	335 000 000
Kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään perustuvat maksut	88 000 000
Bruttokansantuloon perustuvat maksut	1 863 000 000
Yhteensä	2 286 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvion tarkennus	278 000
Yhteensä	278 000

2025 talousarvio	2 564 000 000
2024 II lisätalousarvio	-127 982 000
2024 talousarvio	2 286 000 000
2023 tilinpäätös	1 862 720 902

95. Valtion takaus- ja takuusuoritukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan investointipankille sen yhteyteen perustetusta yleiseurooppalaisesta EU COVID-19 -takuurahastosta aiheutuvien tappioiden kattamiseksi annetusta valtionehtäkuusta aiheutuvien takuusuoritusten maksamiseksi

2) takuurahaston maksuvalmiuden turvaamisesta Euroopan investointipankille mahdollisesti aiheutuvien korkomenojen ja muiden rahastosta aiheutuvien menojen maksamiseksi.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää Euroopan investointipankille 25.6.2020 annetusta 371 158 331,96 euron valtionehtäkuusta kuluvana vuonna mahdollisesti aiheutuvista takuusuorituksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Euroopan investointipankki hoitaa takuurahastoa ja turvaa sen maksuvalmiuden, mistä aiheutuu takuun antajille korkomenoja ja muita kuluja.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Mahdollisesti aiheutuvat takuusuoritukset (arvio)	-1 320
Yhteensä	-1 320

2025 talousarvio	10 760 000
2024 talousarvio	12 080 000
2023 tilinpäätös	2 619 968

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

Selvitysosa: Luku sisältää keskitetysti koko valtionhallinnon puolesta budjetoituja menoja. Osalla lukuun sisältyvistä määrärahoista varaudutaan harkinnanvaraisiin tai säädöspäruusteisiin ennakoimattomiin menoihin.

95. Satunnaiset säädöspäruusteiset menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

2025 talousarvio	300 000
2024 talousarvio	300 000
2023 tilinpäätös	—

96. *Ennakoimattomat menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

2025 talousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	2 000 000
2023 tilinpäätös	2 000 000

97. *Valtion saatavien turvaaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion laina- ja takaussaatavien sekä muiden saatavien perintään
- 2) valtion laina-, takaus- ja muiden saatavien sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon
- 3) aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen
- 5) kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on valtion laina-, takaus- tms. saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2025 talousarvio	300 000
2024 talousarvio	300 000
2023 tilinpäätös	320 625

98. *Kassasijoitusten riskienhallinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion kassasijoitusten riskienhallintaan liittyvien menojen maksamiseen.

Määräraha on tarkoitettu poikkeuksellisen korkoympäristön aiheuttamien negatiivisten korkotuottojen maksamiseen.

Valtion kassavarat on sijoitettava tarkoituksenmukaisesti, vähän tai ei ollenkaan luottoriskiä sisältävästi ja siten, että valtion maksuvalmius on mahdollisimman hyvä kaikissa rahoitusmarkkinaolosuhteissa. Näiden rajoitteiden sallimisessa puitteissa on pyrittävä valtiontaloudellisesti edullisiin sijoitusratkaisuihin. Kassavarojen riskienhallinnan tulee olla myös kustannuksiltaan mahdollisimman ennakoitavaa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu valtion kassasijoituksiin liittyvän riskin hallinnasta poikkeuksellisissa rahoitusmarkkinaolosuhteissa aiheutuviin menoihin silloin, kun sijoittaminen on riskiä alentavin ja kustannuksia aiheuttavin ehdoin lain mukaan ollut mahdollista.

2025 talousarvio	26 000
2024 talousarvio	26 000
2023 tilinpäätös	25 181

(99.) Kehysvaraukset